

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Cu titlu de manuscris

C.Z.U.: 373.2.016 (043.2)

STRAISTARI-LUNGU Cristina

**FUNDAMENTE PEDAGOGICE
ALE ÎNVĂȚĂRII LIMBILOR STRĂINE
ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE**

531.01 – TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

Rezumatul tezei de doctor în științe pedagogice

CHISINĂU, 2020

**Teza a fost elaborată în cadrul *Sectorului Educație Timpurie,*
Institutul de Științe ale Educației**

Conducător științific:

CEMORTAN Stela , doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar

Consultant științific:

HADÎRCĂ Maria, doctor în pedagogie, conferențiar cercetător

Referenți oficiali:

1. **GORAȘ-POSTICA Viorica**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova
2. **GUȚU Ion**, doctor în filologie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova

Componența Consiliului Științific Specializat:

1. **ANDRIȚCHI Viorica**, doctor habilitat în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol - președinte al Consiliului Științific Specializat;
2. **AFANAS Aliona**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Institutul de Științe ale Educației – secretar științific al Consiliului Științific Specializat;
3. **GUȚU Vladimir**, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova;
4. **BOROZAN Maia**, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol;
5. **PASCARI Valentina**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol;
6. **SOLCAN Angela**, doctor în pedagogie, conferențiar universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” .

Susținerea publică a tezei va avea loc la 7 octombrie 2020, ora 14:00, în ședința Consiliului Științific Specializat D 531.01-12, din cadrul Institutului de Științe ale Educației, sala 212, Chișinău, str. Doina 104.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca Institutului de Științe ale Educației și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la 7 septembrie 2020.

Secretar științific al consiliului științific specializat,

AFANAS Aliona, doctor în pedagogie, conferențiar universitar

Consultant științific,

HADÎRCĂ Maria, doctor în pedagogie, conferențiar cercetător

Autor,

STRAISTARI-LUNGU Cristina

CUPRINS

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII	4
CONȚINUTUL TEZEI	7
Capitolul 1. Cadrul analitic privind învățarea limbilor străine în educația timpurie.....	7
Capitolul 2. Repere conceptuale și metodologice privind învățarea unei limbi străine la..... vârsta de 6-7 ani	12
Capitolul 3. Valori experimentale ale învățării unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani.....	16
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	24
BIBLIOGRAFIE	26
LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI	29
ADNOTARE (în limbile română, rusă și engleză)	31

Lista abrevierilor:

CECRL – Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi;

COLSET – Curriculum opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie

EC – eșantionul de control;

EE – eșantionul experimental;

ET – educație timpurie;

IET – Instituția de Educație Timpurie;

ÎLS – învățarea limbilor străine;

ÎLSET - învățarea unei limbi străine în educația timpurie;

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. În societatea contemporană, educația lingvistică și formarea, în această bază, a competențelor lingvistice și de comunicare (în limba maternă/limba a doua/limbi străine) reprezintă o necesitate pentru fiecare individ, indiferent de vârstă, de pregătirea sa profesională sau de condiția lui socială. Abilitatea cetățenilor de a vorbi, a comunica și a se înțelege între ei este considerată astăzi nu doar un mijloc de interacțiune umană, ci și de integrare în plan comunitar, social, național și european.

De aici, interesul major pentru studiul limbilor străine, dorința și voința copiilor, tinerilor și adulților de a învăța o limbă străină la o vârstă cât mai fragedă, după cum arată și informațiile publicate în *Special Eurobarometer 243* (2006), unde necesitatea învățării de către copiii mici a unei limbi străine se regăsește în răspunsurile majorității cetățenilor europeni participanți la cercetare.

Politica lingvistică europeană este focalizată pe problematica învățării limbilor străine și pe importanța sa covârșitoare în dobândirea competenței de comunicare interculturală, mai ales, în primul deceniu al secolului XXI, după ce, în *Planul de acțiune pentru învățarea limbilor străine și diversitatea lingvistică* (2004-2006) a fost subliniată directiva: *Statele membre trebuie să urmărească cu prioritate ca limbile străine să fie predate efectiv încă din grădiniță și școala primară, niveluri la care se formează principalele comportamente față de celelalte limbi și culturi, perioade în care sunt așezate bazele necesare învățării ulterioare.*

Astfel, îmbunătățirea calității instruirii și eficientizarea învățării limbilor străine a devenit unul dintre obiectivele-cheie ale *Cadrului strategic pentru educație și formare profesională* (2020), ce vizează pregătirea cetățenilor europeni pentru a comunica în două limbi, pe lângă limba lor maternă, precum și necesitatea de a sprijini și promova învățarea timpurie a limbilor străine. Politica de intensificare a învățării limbilor străine a dobândit un loc de frunte și în cadrul inițiativei integrate în strategia globală a Uniunii Europene – „Europa 2020” – promovare inteligentă, durabilă și favorabilă; pentru care Uniunea Europeană a elaborat o serie de documente cadru ca sursă de legitimare și standardizare a demersurilor educative pentru învățarea limbilor străine, cum ar fi *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi* și *Volumul complementar al acestuia* (2018), care constituie documente de importanță majoră în predarea-învățarea limbilor străine în Europa, inclusiv în Republica Moldova.

Mai mult, Comisia Europeană a publicat în 2019 o analiză efectuată de EPSC (European Political Strategy Centre), conform căreia educația se schimbă și se transformă în continuare cu rapiditate, fiind dependentă mai mult ca oricând de contextele social și economic ale societății contemporane, iar tendințele de schimbare și transformare în domeniu manifeste pe plan european orientează către o coborâre a vârstei privind debutul învățării limbilor străine, către o personalizare și o continuitate a învățării, *a învăța să înveți* devenind cea mai importantă aptitudine necesară astăzi de format.

Tendința europeană – *Cu cât mai devreme, cu atât mai bine* – reflectată în coborârea vârstei de învățare a unei limbi străine se manifestă pregnant și în învățământul preșcolar din Republica Moldova, dar mai mult la nivel experiențial, unde experiențe de inițiere a învățării unei limbi străine în educația timpurie există din ce în ce mai multe, fără însă ca acestea să dispună de o concepție clară privind învățarea limbilor străine în educația timpurie sau de o metodologie argumentată științific și validată experimental.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei. În plan internațional, problematica învățării limbilor străine în educația timpurie a fost cercetată de F. Genesse, W. Lambert, W. Penfield și L. Roberts, E. Lenneberg, S. Krashen, G. Lozanov; în România de cercetătoarea T. Slama-Cazacu; în Rusia - de A. Кулыгина; Т. Чистякова, Е. Кутыева; în Republica Moldova, problematica educației lingvistice/verbale a fost abordată în lucrările cercetătorilor E. Coșeriu, Vl. Pâslaru, S. Cemortan, T. Callo, V. Goraș-Postică, M. Hadîrcă ș.a., iar de problemele învățării limbii străine sau nonmaterne s-au preocupat J. Racu, Vl. Guțu, T. Cazacu, I. Guțu, A. Babăneagră ș.a.

Deși realizările științifice în domeniul educației lingvistice, în general și al lingvodidacticii, în particular, sunt multiple și valoroase, totuși, în ceea ce privește învățarea unei limbi străine în educația timpurie există deficiențe de ordin atât teoretic cât și metodologic, cu toate că la nivel de instituție preșcolară se atestă unele practici educaționale în acest sens, care însă nu dispun de o bază teoretică și metodologică adecvată.

După cum arată analiza documentelor de politici educaționale și a rezultatelor cercetărilor pedagogice efectuate în domeniu până în prezent în țara noastră, tendința de învățare a unei limbi străine în educația timpurie nu se regăsește nici la nivel de fundamentare teoretică și praxiologică, nici la nivel de conceptualizare și de implementare ulterioară în curriculum și ghiduri metodologice, deși, în linii mari, cercetarea pedagogică și învățământul din Republica Moldova încearcă să se sincronizeze cu schimbările și transformările manifeste pe plan european în domeniul educației.

În acest scop, cercetarea de față și-a propus să fundamenteze unele repere teoretice și metodologice prin care să argumenteze științific necesitatea și posibilitatea începerii învățării limbilor străine încă din perioada educației timpurii, astfel încât să fie înlăturat dezacordul dintre recomandările Uniunii Europene, în plan educativ, pe de o parte, și practicile naționale și cerințele de învățare a unei limbi străine în educația timpurie, pe de altă parte.

Fundamentele pedagogice ale învățării limbilor străine în educația timpurie sunt întemeiate pe două dimensiuni ale demersului investigațional - teoretică și praxiologică, înglobând idei, concepte psihopedagogice, modele și teorii educaționale privind legitățile de dezvoltare a copilului de vârstă preșcolară; acestea vizează asigurarea integralității educației lingvistice la nivelul învățământului preșcolar și a continuității ÎLSET în raport cu ciclul primar, urmăresc coborârea vârstei de debut a ÎLSET, prin valorificarea unui model pedagogic, a metodelor interactive fondate pe experiențe, bazate pe colaborarea și relaționarea interpersonală, pe medieri și exprimări interculturale, pe formarea inteligenței sociale și acționale, drept componente ale unui învățământ formativ contemporan, între care:

- *concepția dezvoltării sistemului educațional preșcolar din R. Moldova* (S. Cemortan, V. Pascari, L. Cuznețov, L. Mocanu);
- *teoria generală a curriculumului* (J. Dewey, S. Cristea, S. Cemortan, Vl. Guțu, I. Guțu) ș.a.
- *teoriile învățării*: teoria conexionistă a învățării (E. I. Throendike); teoria instruirii programate (B. F. Skinner); teoriile umaniste ale învățării (C. Rogers, A. H. Maslow) ș. a.
- *conceptele și viziunile psihopedagogice novatoare asupra procesului de învățare a limbilor străine în educația timpurie selectate de autori precum*: W. Penfield și L. Roberts, E. Lenenberg, S. Krashen, J. Meisl, M. Nikolov, D. Birdsong, S. Marinova-Todd, D. Marshall și C. Snow, T. Scovel, H. Stern, B. Skinner, W. Riwers, E. Tomson și D. Șerba, T. Slama-Cazacu; J.Racu; A. C. Petrescu; A. Кулыгина; Т. Чистякова, Е. Чернушенко, Г. Солина;

• *accepțiunile metodologice privind formarea capacităților de învățare a unei limbi străine în educația timpurie* extrase din metodologiile descrise de: F. Genesse, W. Lambert, ș.a., W. Penfield și L. Roberts, E. Lenenberg, S. Krashen, E. Кутыева, A. Păuș, W. Riwers, S. Cemortan.

Necesitatea de a cerceta problematica învățării limbilor străine în educația timpurie în Republica Moldova a fost determinată de următoarele deficiențe de ordin teoretic și metodologic:

- 1) caracterul insuficient al fundamentelor pedagogice de învățare a unei limbi străine în educația timpurie;
- 2) lipsa unui model pedagogic și a unei concepții adecvate privind proiectarea și realizarea învățării unei limbi străine în educația timpurie;
- 3) lipsa unui Curriculum la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani), precum și a altor produse curriculare necesare practicii pedagogice de realizare a învățării limbilor străine în educația timpurie.

Astfel, în teoria și practica educației lingvistice din Republica Moldova s-a creat o situație contradictorie când, pe de o parte, se promovează insistent politici de intensificare a învățării limbilor străine, chiar începând cu educația timpurie, iar, pe de altă parte, la nivelul practicii educaționale, se atestă lipsa unor baze teoretice și metodologice, argumentate științific și validate experimental privind învățarea limbilor străine în educația timpurie.

Din situația descrisă s-a profilat **problema cercetării**: în baza căror fundamente teoretice și prin ce instrumente pedagogice poate fi înlăturat dezacordul existent astăzi între recomandările Uniunii Europene și practicile internaționale de învățare a limbilor străine în educația timpurie, pe de o parte, și practicile naționale, determinate, în fond, de cerințele sociale de învățare a unei limbi străine la nivelul educației timpurii, realizate însă în lipsa unor reperere teoretice și praxiologice privind învățarea limbilor străine în educația timpurie, pe de altă parte?

Scopul cercetării a vizat determinarea fundamentelor teoretice și elaborarea bazelor praxiologice pentru învățarea limbilor străine în educația timpurie, care să fie concretizate într-un *Model pedagogic de învățare a unei limbi străine în educația timpurie, Concepția învățării unei limbi străine în educația timpurie, Curriculum la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani), Standardele de performanță ale ÎLSET*, precum și validarea experimentală a acestora la nivelul practicii educaționale.

Scopul a implicat realizarea următoarelor **obiective ale cercetării**:

1. Examinarea politicilor și practicilor educaționale naționale și internaționale privind învățarea limbilor străine la etapa educației timpurii;
2. Analiza abordărilor teoretice și metodologice privind învățarea unei limbi străine în educația timpurie (ÎLSET), cu evidențierea aspectelor psihopedagogice privind particularitățile învățării și vârsta optimă de debut în învățarea limbilor străine;
3. Determinarea fundamentelor teoretice și praxiologice privind ÎLSET, cu stabilirea condițiilor pedagogice necesare acestui scop;
4. Elaborarea Modelului ÎLSET, a Concepției ÎLSET, a Curriculumului opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie și a instrumentelor pedagogice necesare pentru implementarea curriculară a ÎLSET;
5. Validarea prin experimentul pedagogic a Curriculumului opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie și a instrumentelor aferente elaborate;

6. Analiza și interpretarea datelor obținute din experimentul pedagogic, formularea concluziilor generale și a recomandărilor practice privind ÎLSET.

Demersul investigational generat de problema cercetării, a pornit de la următoarea **ipoteză**: fundamentele teoretice și praxiologice ale ÎLSET au valoare științifică, dacă:

- vor fi întemeiate pe viziuni, teorii, concepte și instrumente pedagogice adecvate ÎLSET;
- vor oferi un model pedagogic eficient și instrumente pedagogice necesare practicii educaționale pentru ÎLSET;
- instrumentele pedagogice elaborate în cadrul prezentei cercetări vor furniza suficiente dovezi de valorificare și validare în procesul educațional.

Metodologia cercetării a inclus utilizarea în demersul investigational a următoarelor **metode**: *teoretice*: documentarea științifică, studiul comparativ, analiza, interpretarea și modelizarea; *praxiologice*: experimentul pedagogic (de constatare, de formare și de validare), observarea, chestionarea, convorbirea; *metode logice*: inducția, deducția; *hermeneutice* – interpretarea; *statistico-matematice*: prelucrarea matematică a datelor experimentului pedagogic.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată actualitatea și importanța temei de cercetare; sunt formulate: problema cercetării, direcțiile posibile de soluționare; scopul și obiectivele cercetării; sumarul compartimentelor tezei; concluzi generale și recomandări practice.

Sunt relevante modalitățile de promovare a rezultatelor cercetării, realizate prin publicații de autor, comunicări la simpozioane și conferințe științifice naționale și internaționale, precum și prin cercetările științifice realizate în cadrul proiectelor instituționale „*Dezvoltarea curriculumului preșcolar în contextul modernizării sistemului educațional din Republica Moldova*”; „*Fundamentarea psihopedagogică a socializării copiilor de vârstă timpurie din perspectiva modernizării procesului educațional în instituțiile preșcolare*”; „*Asigurarea științifică, curriculară și metodologică a calității și eficienței procesului de educație timpurie*” din cadrul Institutului de Științe ale Educației și în experimentul pedagogic.

Capitolul 1, intitulat „**Cadrul analitic privind învățarea limbilor străine în educația timpurie**”, prezintă analiza politicilor și practicilor educaționale naționale și internaționale privind învățarea limbilor străine la nivelul educației timpurii, evidențiază cele mai relevante documente de politici educaționale pentru ÎLSET: Strategia „Educația-2020”; Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi; Portofoliului European al Limbilor ș.a.; analizează stadiul actual al abordărilor teoretice privind învățarea limbilor străine de către copiii de 6-7 ani, subliniază anumite considerații psihopedagogice privind vârsta optimă de debut în învățarea limbilor străine, prezintă exemple de bune practici europene în acest sens, argumentează științific necesitatea și posibilitatea de implementare a ÎLSET în Republica Moldova.

Or, analiza literaturii de specialitate a demonstrat că, dacă înainte de mijlocul secolului XX se considera că învățarea unei limbi străine trebuie să se producă numai în școală și că poate consuma resurse cognitive importante, atunci studiile realizate în primul deceniu al secolului XXI au oferit date empirice care arată că LS poate fi învățată mai devreme și că avantajele învățării precoce a unei limbi străine asupra dezvoltării cognitive a copilului sunt evidente. Se consideră că învățarea limbilor străine încă din educația timpurie poate dezvolta capacitatea copiilor de a se exprima în limba

maternă, îi poate ajuta să obțină rezultate mai bune și în alte domenii și poate îmbunătăți atitudinile sociale.

În același timp, investigații fundamentale realizate în domeniul psiholingvisticii realizate de T. Bever, N. Chomsky, A. Elliot, J. Piaget, Л. Выготский, T. Slama-Cazacu ș.a. oferă teorii pertinente referitoare la procesele de dezvoltare a vorbirii copiilor atât în limba maternă cât și nonmaternă, de însușire a limbajului, de influență a mediului social asupra dezvoltării lor verbale, cunoscute drept: *teoria învățării, teoria nativității și teoria cognitivă, teoria învățării sociale, teoria învățării constructiviste* ș.a.

Pe de altă parte, comunicarea într-o limbă străină reprezintă una dintre competențele - cheie stabilite de Comisia Europeană, care, prin Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi: învățare, predare, evaluare. Volumul copmlementar [58] și Portofoliul European al Limbilor: ghid pentru profesori și formatori ai cadrelor didactice [23] au revoluționat concepția studierii limbilor străine, propunând o scară de eșalonare a cunoștințelor și, mai ales, a competențelor în domeniul predării-învățării limbilor, care vizează și educația timpurie.

În Figura 1 sunt prezentate exemple de bune practici cu privire la *vârstele de pornire* în învățarea primei și a celei de-a doua limbi străine, ca discipline obligatorii pentru toți copiii și elevii încadrați în învățământul preșcolar, primar și / sau secundar general în sistemele educative europene [cf. 47, p. 26].

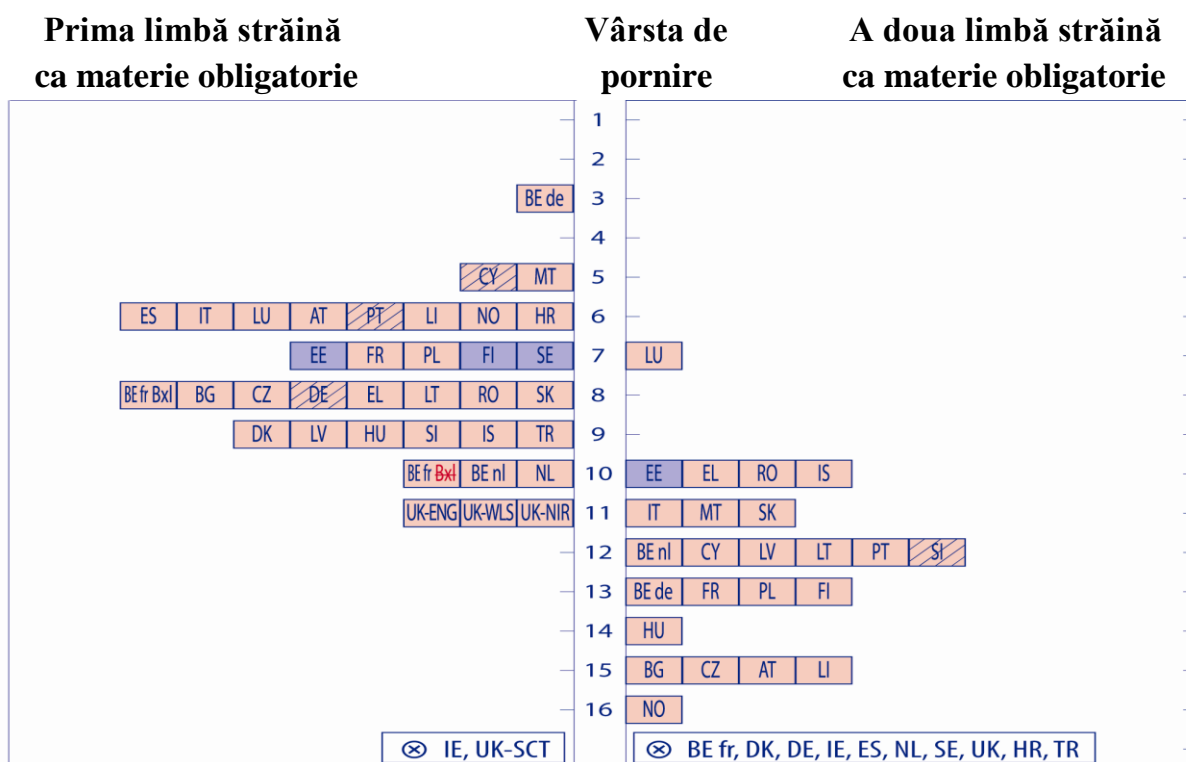

Fig. 1. Experiențe privind vârstele de pornire în învățarea primei și a celei de-a doua limbi străine

În Republica Moldova, educația timpurie se realizează în două cicluri: a) educația antepreșcolară, care cuprinde copiii de vârsta 0 - 3 ani; b) învățământul preșcolar, care cuprinde copiii cu vârsta între 3 și 6 (7) ani, iar învățarea limbilor străine ca disciplină obligatorie nu se produce la acest nivel, ci începe la etapa învățământului primar: clasa I (pentru clasele bilingve) și clasa a II-a –

pentru restul claselor, adică de la vârsta cuprinsă între 7-8 ani (pentru unii copii) și între 8-9 ani (pentru majoritatea), ceea ce este în dezacord cu tendințele și recomandările europene, dar și cu practicile educative din multe țări. Totuși, după cum arată practica educațională, există și la noi experiențe de inițiere a învățării unei limbi străine din perioada ET, care constituie nivelul de start al sistemului de învățământ din Republica Moldova, având drept scop principal dezvoltarea multilaterală a copilului și pregătirea pentru integrarea în activitatea școlară.

De exemplu, în municipiul Chișinău există peste 40 școli și centre educaționale în care se organizează predarea limbilor străine copiilor în educația timpurie, mai ales la solicitarea părinților. De cele mai dese ori însă organizarea procesului de învățare a unei LS în ET este încredințată unor studenți de la facultățile de profil, care nu au nici cunoștințe psihopedagogice necesare demersului educațional și nici competențe profesionale pentru a realiza acest lucru.

Analizând aceste practici în cadrul centrelor de limbi străine din Chișinău și făcând o comparație cu cele din UE, s-a constatat că vârsta de debut în solicitarea învățării unei LS este aproximativ aceeași, însă obiectivele și conținuturile învățării diferă esențial: la noi accentul este pus mai mult pe învățarea noțiunilor de limbă, pe când în UE - doar pe sensibilizarea interculturală și pe achiziționarea unor competențe lingvistice elementare într-o limbă-țintă. Cât privește metodologia aplicată, aceasta nu diferă atât de mult, jocul didactic rămânând a fi metoda de bază.

De menționat faptul că în Republica Moldova actualul *Curriculum pentru educație timpurie*, precum și *Standardele profesionale naționale pentru cadrele didactice din instituțiile de educație timpurie* [8; 28] nu prevăd învățarea unei limbi străine la etapa respectivă. Reieșind totuși din realitățile actuale, când universul predării limbilor străine cunoaște permanente mutații, s-a considerat oportun de a introduce învățarea limbii străine în actualele *Standarde de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani*, cu scopul de a orienta decidenții și actorii educaționali în ceea ce privește așteptările despre ceea ce ar trebui copiii să știe și să facă copilul la final de preșcolaritate. [29].

În prezent, nu există nici o îndoială că oamenii simt intuitiv că tinerii și, mai ales, copiii posedă avantaje inerente în învățare a limbilor străine, există chiar și o viziune larg răspândită, exprimată în sintagma: „Cu cât mai devreme, cu atât mai bine”, confirmată științific prin afirmația „*Copiii mici sunt mult mai puțin inhibați și mult mai deschiși și receptivi; ei par să absoarbă limba străină ca un burete*”, pe când adulții vor să învețe totul într-un ritm mult mai rapid, deși o limbă străină nu se învață într-un timp record [3, p.21].

Prin urmare, vârsta joacă un rol determinant în procesul de învățare și achiziție a unei limbi străine, iar perioada educației timpurii este considerată una privilegiată, în timpul căreia copilul dă dovadă de o mare adaptabilitate, manifestă o formidabilă curiozitate de a cunoaște, de a înțelege, este cât se poate de spontan și de flexibil din punct de vedere cognitiv.

De menționat, dacă în ceea ce privește stabilirea limitei superioare de vârstă, aceasta este fixată cu exactitate de majoritatea specialiștilor înaintea vârstei de 10 ani., nu același lucru se întâmplă în cazul limitei de jos sau de început al învățării unei limbi străine. Astfel, debutul lingvistic eficient, într-o altă limbă decât cea maternă, este localizat fie în clasele I-V, fie, mai nou, în preșcolaritate, atunci când educabilul dă dovadă de o motivație intrinsecă deosebită și este dispus să participe la activități de învățare dintre cele mai diverse. În plus, copiii nu manifestă acea „anxietate lingvistică” sau acel blocaj psihic des întâlnit la elevii mai mari sau la adulți, care îi împiedică pe aceștia să se exprime natural într-o limbă străină, aspect pe care S. Krashen îl numește „filtrul afectiv”. Acest

filtru, pe deplin constituit de-abia la începutul pubertății, este, în opinia lingvistului american, responsabil de atitudinea adesea reticentă a adulților care învață o limbă străină în a-și face publice cunoștințele lingvistice imperfecte, din teama de ridicol sau de frica unor eventuale critici [apud. 19].

După cum au afirmat W. Penfield, L. Roberts și U. Weinreich, vârsta optimă pentru învățarea limbilor este în copilărie, până la 10-12 ani, iar începutul învățării unei a doua limbi în copilărie facilitează apoi învățarea altor limbi – nu atât datorită transferului, cât mai ales faptului că există un fond mai bogat de elemente sonore (prin care se face „un antrenament”) și, în general, de cunoștințe lingvistice (trad. ns.) [53, p. 348].

Având în vedere tendințele de coborâre a debutului învățării unei limbi străine și bunele practici existente la nivel european, ținând cont și de solicitările părinților din Republica Moldova privind învățarea unei limbi străine la etapa educației timpurii, a fost avansată ipoteza despre posibilitatea începerii învățării unei limbi străine la vârsta cuprinsă între 6 și 7 ani, considera drept vârstă optimă pentru debutul ÎLSET, dat fiind că tocmai această vârstă reprezintă o medie rezonabilă din punct de vedere psihologic și pedagogic.

Stabilirea perioadei optime pentru debutul învățării unei LS ne-a condus spre momentul următor, necesar de elucidat în demersul investigațional: pentru a coborî începutul învățării unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani este necesar ca anumite particularități ale copilului de această vârstă, anumite calități și însușiri ale lui să fi atins un oarecare grad de maturizare [35, p. 303]. Or, intelectul uman, ca formațiune psihică complexă, cuprinde diferite procese și activități psihice (gândire, limbaj, memorie, imaginație, atenție ș.a.), care permit desprinderea de stimulii concreți, depășirea experienței senzoriale și oferă posibilitatea prelucrării mintale a informației, ca formă superioară de activitate intelectuală [33, p. 108].

Drept argumente științifice aduse în sprijinul ideii de coborâre a ÎLS la vârsta de 6-7 ani, care se încadrează în educația timpurie, sunt următoarele tendințe de evoluție a sistemelor de învățământ confirmate în ultimele decenii la scară mondială, ce vizează:

- Deschiderea socială învățământului către satisfacerea nevoilor individuale, comunitare, sociale de dezvoltare a personalității copilului;
- Extinderea perioadei de învățare, în general, prin coborârea vârstei de debut a școlarității (5-6 ani), implicit și a ÎLS, și prelungirea acesteia după perioada școlarității obligatorii, pentru a asigura șanse egale de reușită tuturor grupurilor sociale;
- Pregătirea specială a copiilor pentru ca „trecerea la învățământul primar să devină mai suplă” și condițiilor optime pentru parcursul educativ ș.a.

Totodată, la stabilirea vârstei optime de debut a ÎLSET s-a ținut cont premisele de natură psihologică, sociologică și pedagogică aflate la baza construcției conceptului de ET, de necesitatea valorificării principiilor educației permanente, care fundamentează organizarea globală a sistemului de învățământ (principiul asigurării continuității, principiul adaptării programelor școlare la cerințele societății în continuă schimbare etc.), a principiilor pedagogice și didactice de bază (principiul comunicării pedagogice, al respectării particularităților de vârstă etc.), precum și a principalelor rezultate ale cercetărilor pedagogice în domeniul ÎLS, între care:

- *Dezvoltarea intelectuală* cunoaște noi aspecte, se conturează sub aspecte care determină instalarea capacității de învățare la vârsta de 6 ani, care-i va permite copilului să-și însușească diferitele cunoștințe și atitudini necesare învățării unei limbi străine. El va fi apt să dobândească noi

experiențe care-i vor aduce o satisfacție afectivă, emoțională, motivațională, social-morală și acțională.

- Operațiile *gândirii* se dezvoltă intens la vârsta de 6-7 ani: analiza, sinteza, comparația, generalizarea, abstractizarea, concretizarea, clasificarea. La fel și calitățile lor: corectitudinea, promptitudinea, independența, flexibilitatea, permutabilitatea.

- Se dezvoltă și însușirile *atenției*: stabilitatea, concentrarea, distributivitatea, promptitudinea reactualizării, spiritul de observație etc.

- La vârsta de 6 ani, copilul trece de la planul acțiunii la cel al vorbirii, ceea ce îi va da posibilitatea sistematizării și ierarhizării mentale a cunoștințelor.

- *Sensibilitatea* auditivă devine tot mai fină, iar dezvoltarea auzului fonematic este legată de diferențierea componentelor structurale ale vorbirii, ceea ce permite introducerea studiului organizat al limbii, sub forma exercițiilor de analiză și sinteză fonetică și grafică. Acum copilul este capabil să-și regleze mai repede și mai eficient gradul încordării musculare, finețea mișcărilor, să asocieze imaginea verbală cu cea grafică (încetul cu încetul, dispare tirania gumei, nevoia repetată de ascuțitoare, hârtia sfâșiata de vârful de creion ori de peniță).

- Funcțiile de cunoaștere se dezvoltă într-un ritm fără precedent, în așa fel încât gândirea copilului se diferențiază treptat de gândirea intuitiv-acțională spre forme de gândire intuitiv-imaginativă, dar și verbală. Procesele intelectuale dobândesc o independență relativă și iau forma unor raționamente specifice, pe baza cărora se vor dezvolta operațiile intelectuale. Putem identifica progresele intelectuale, urmărind ușurința realizării asociațiilor între diferite idei și obiecte, în încercările de transfer ale unor reacții în situații noi, în nevoia de a primi explicații cauzale asupra unor fenomene, obiecte și fapte din mediul înconjurător. Copilul preșcolar mare devine rezistent la unii stimuli colaterali și se poate motiva pentru activitatea care-l interesează.

- Pregătirea copilului pentru școală în ceea ce privește învățarea unei limbi străine. Activitatea instructiv-educativă din grădiniță îl impulsionează pozitiv în devenirea lui școlară și îi ușurează trecerea spre următoarea treaptă a integrării sociale – școala. Copilul percepe trecerea de la preșcolaritate la școlaritate ca un salt calitativ în devenirea lui socială. Succesul sau eșecul în viitoarea activitate, cea școlară depinde de natura influențelor exercitate asupra lui în perioada anterioară, în grădiniță: dobândirea independenței, a încrederii în sine, adaptabilitatea socială și curiozitatea intelectuală. Cu cât educația este mai bine organizată în anii preșcolarității, cu atât produsul ei este de calitate pe următoarea treaptă a evoluției copilului – școlaritatea.

Psiholingvista T. Slama-Cazacu susține că nici chiar modul empiric și nesistematic — fără „reguli gramaticale”, ci numai prin simpla conversație (dar bazându-se pe cunoștințele lingvistice oferite de limba sa maternă, pe gândirea sa evoluată etc.) — în care învață limba respectivă adultul care se află într-o țară străină, nu este identic cu cel în care deprinde copilul limba maternă. Pe de altă parte, în cazul predării limbilor străine copiilor de 6-7 ani, care au însușit deja limba maternă, procesul nu decurge întocmai cu cel al însușirii limbii materne, deoarece există, de asemenea, cele trei aspecte menționate mai înainte: adică prezența unui cod de bază — limba maternă —, particularitățile unei vârste mai mari și posibilitatea (chiar dacă e abia în curs de formare) a metalimbajului.

Totodată, cunoașterea modului în care se învață prima limbă (ce deprinderi lingvistice are copilul, cum se petrece evoluția limbajului etc.) este utilă, pentru unele sugestii care pot ameliora procesul general de predare a limbilor străine ca mijloc de comunicare orală [26, p. 154].

Plecând de la ideea că învățarea limbilor străine în educația timpurie constituie un domeniu vast, complex, situat la intersecția diverselor domenii ale cunoașterii umane, astfel că o singură teorie nu poate face față tuturor solicitărilor, în elaborarea fundamentelor teoretice ale ÎLSET, am pornit de la o abordare holistă, integratoare a teoriilor pedagogice, psihologice și psiholingvistice, raportate la vârsta de 6-7 ani, care este prezentată în teză la p. 27-39.

Analiza principalelor categorii de teorii ale științelor învățării ne-a permis să deducem teoriile specifice ÎLSET: *teoria învățării, teoriile nativiste, teoriile sociale, teoriile constructiviste, teoria învățării socio-culturale* cu referire la *zona proximei dezvoltări a lui Л. Выготский, teoriile structuraliste, teoria operațională* ș.a., care au fost luate drept bază pentru fundamentarea reperelor teoretice privind ÎLSET, precum și să determinăm adecvanța principiilor *coerenței, consistenței, congruenței, elasticității, accesibilității, forței și stabilității* sugerate de V. Andrișchi [1], care au fost selectate ca având valoare de norme pedagogice pentru ÎLSET.

În concluzie, debutul învățării unei limbi străine în educația timpurie, mai exact la vârsta de 6-7 ani, conturat ca o problemă socială necesară de rezolvat, s-a transformat într-o oportunitate de reglare a continuității procesului educațional, ca întreg, ce se suprapune pe *echilibrul* realizat de o bună dezvoltare a proceselor psihice, oferind posibilitatea dobândirii de noi achiziții și contribuind, în același timp, la dezvoltarea personalității copilului, în conformitate cu aptitudinile și interesele sale.

În Capitolul 2 „**Repere conceptuale și metodologice privind învățarea unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani**” sunt prezentate principalele valori științifice ale cercetării privind posibilitățile de proiectare și realizare a învățării unei limbi străine în educația timpurie, concretizate în: *Modelul pedagogic de învățare a unei limbi străine în educația timpurie; condițiile educaționale necesare pentru învățarea limbilor străine la vârsta de 6-7 ani; Concepția ÎLSET; Curriculumul opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani) (COLSET) și Sistemul de activități* necesare de realizat în acest scop.

Modelul ÎLSET (vezi: Figura 2.) pleacă de la **Recomandările UE privind necesitatea ÎLS în societatea actuală**, unde este vizată învățarea și stăpânirea a cel puțin două limbi străine încă din perioada școlarității obligatorii și în care tendința europeană *cu cât mai devreme, cu atât mai bine* apare ca o cerință imperativă, dat fiind faptul că anume educația primită în copilăria timpurie modelează adesea perspectivele vieții, precum și de la cerințele societății actuale, care pune învățarea limbilor străine în centrul rețelei sale educaționale-și o desemnează drept dimensiune direct responsabilă de integrarea socială a individului și de succesul său profesional.

Din **Recomandările UE** derivă componenta ce reflectă scopul educațional **Învățarea unei limbi străine în educația timpurie**, care trebuie înțeles ca o intenție pedagogică de fundamentare, conceptualizare și implementare în practică a acestei finalități educaționale, în condițiile când este deja stabilit că astăzi oamenii pot învăța la orice vârstă una sau mai multe limbi, iar cercetările asupra funcțiilor creierului au indicat că însușirea unei LS trebuie să se promoveze mai de timpuriu [42; 51]. Psihologia vârstelor subliniază gradul ridicat de disponibilitate emoțională și intelectuală a copiilor pentru învățarea unei LS [37], în timp ce neuropsihologii avansează ipoteza perioadei critice și a flexibilității creierului [55; 52].

Conform acestui model, la nivel teoretic, **ÎLSET** este fundamentată pe o abordare holistă, integratoare a teoriilor pedagogice, psihologice și psiholingvistice privind învățarea unei LS, în baza cărora a fost elaborată *Concepția ÎLSET* care evidențiază natura factorilor învățării (sociali, pedagogici etc.), principiile necesare de respectat și finalitatea educațională ce poate fi atinsă:

achiziționarea de către copiii de 6-7 ani a competențelor lingvistice la nivelul Pre A1, acest nivel fiind preluat din CERCL.

Transferul tehnologic exprimă necesitatea îmbinării strânse a componentei ideatice a învățării cu componenta acțională, aplicativă a acesteia, adică cu actul de însușire a cunoștințelor practice sau de formare a priceperilor și deprinderilor practice productive, de proiectare, de investigație etc. [2, p. 136] și marchează capacitatea cercetătorului de a modela, și la nivel praxiologic, implementarea **ÎLSET**, care vizează asigurarea următoarelor *condiții pedagogice*: elaborarea unui *Curriculum la LS pentru ET* ; formularea *Standardelor de Învățare și Dezvoltare ale copilului de la naștere până la 7 ani* [29, p. 68]; elaborarea *Programului de învățare a LS și a Sistemului de activități privind ÎLSET*, prezentate și descrise în Capitolul II al tezei.

Fundamentele teoretice și praxiologice incluse în cadrul Modelului pedagogic de ÎLSET au fost conceptualizate expres în cadrul prezentei cercetări, pentru a demonstra posibilitatea și necesitatea realizării ÎLSET chiar în condițiile sistemului și procesului actual de învățământ preșcolar.

În centrul Modelului este situat **Profilul copilului de 6-7 ani**, ca subiect și obiect al învățării, care reflectă potențialul copilului preșcolar exprimat la nivel intelectual și nonintelectual și descrie principalele achiziții ale preșcolarului, între care și competențe lingvistice la nivelul Pre A1 de limbă străină, după posibilitățile lui individuale. La finalul fundamentării praxiologice, modelul inserează și componenta ce vizează asigurarea didactică și metodologică a procesului de ÎLSET, prin care este sugerată importanța.

Ultima componentă a Modelului, **Disponibilitatea pentru procesul de învățare continuă a LS** susține continuitatea învățării. Un instrument important pentru realizarea continuității procesului de învățământ în diferite niveluri este corelarea curriculumului pentru oferta de limbi străine pentru toate ciclurile școlare [apud. 15].

Modelul pedagogic de învățare a unei limbi străine în educația timpurie reprezintă un produs științific original și inovativ elaborat pentru implementarea ÎLS în educația timpurie din Republica Moldova, el încorporează fundamentele teoretice și praxiologice elaborate pentru ÎLSET și are în vedere transpunerea acestora în practică, prin următoarele produse științifice elaborate de autor: *Concepția ÎLSET; Curriculumul opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani)* și *Standardele și indicatorii de performanță a ÎLSET*.

Concepția învățării unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani este elaborată în conformitate cu cerințele curriculare privind valorificarea continuității învățării / instruirii solicitate de Cadrul comun de referință pentru dezvoltarea curriculumului național (2018), precum și cu prevederile Volumului Complementar al Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (2018), având în vedere:

- promovarea abordării acționale – limba străină utilizată în scopul de a acționa;
- valorificarea conceptelor-cheie ale medierii: construirea sensului în interacțiune și trecerea de la nivelul individual la nivelul social în învățarea limbilor străine, în principal prin proiectarea copilului ca actor social.

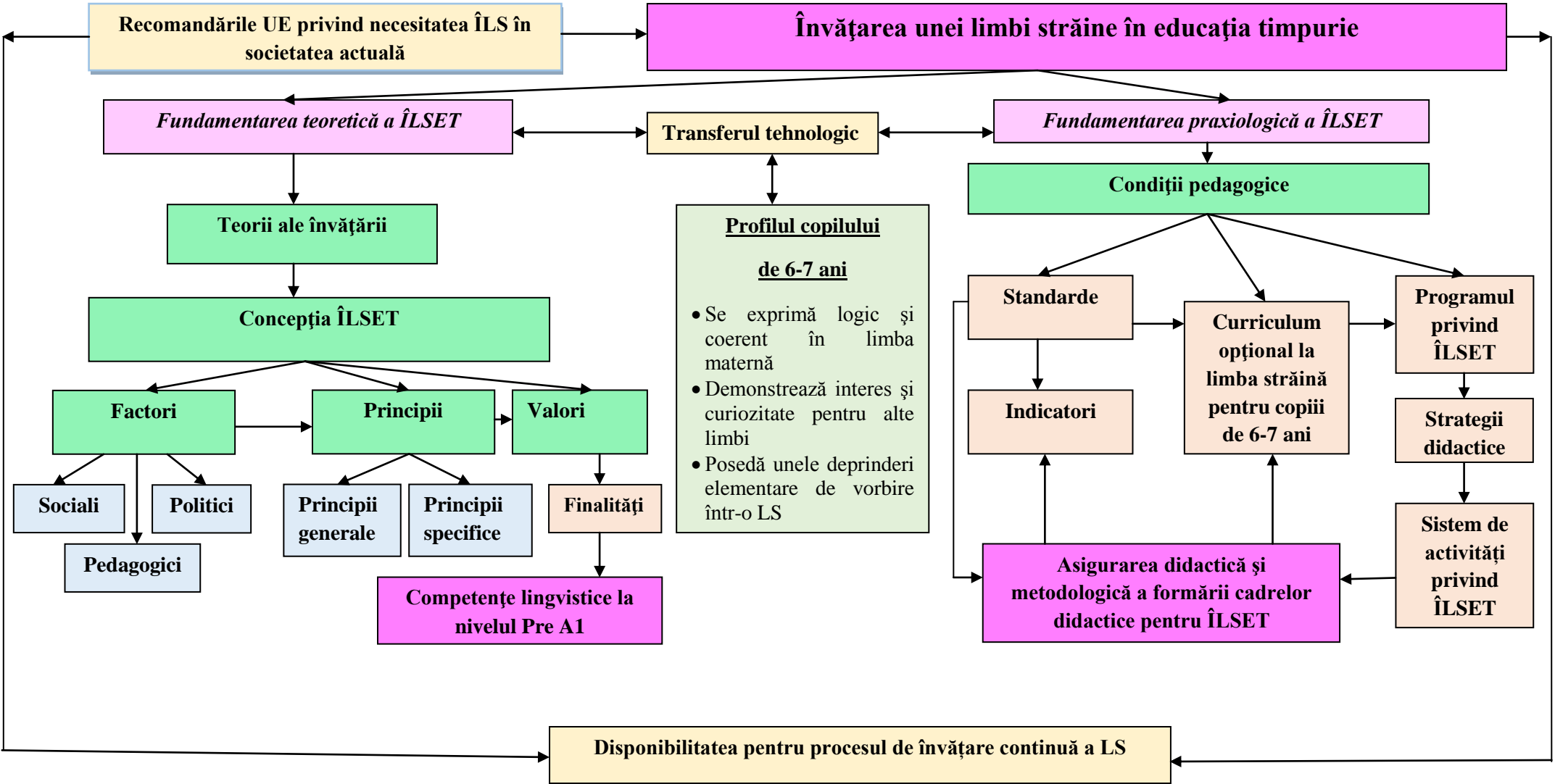

Fig. 2. Modelul pedagogic de învățare a unei limbi străine în Educația Timpurie

Conform CECRL, sunt stabilite 6 niveluri de competență lingvistică: A1, A2, B1, B2, C1, C2, care corespund diviziunii clasice de cunoaștere a limbii: nivel de bază (A) - utilizator elementar; nivel intermediar (B) - utilizator independent; nivel avansat (C) - utilizator experimentat.

Nivelul A1 (Introdactiv sau de descoperire) este considerat nivelul elementar al capacității de înțelegere și producere a unei limbi străine care poate fi identificat. Înainte însă de a atinge acest nivel, copiii pot să îndeplinească cu eficacitate un anumit număr de sarcini specifice care corespund nivelului Pre A1, utilizând o gamă de mijloace lingvistice foarte limitată [58]. Acest nivel de învățare a și fost luat ca bază pentru aplicare în ET, în vederea formării competențelor lingvistice de nivelul respectiv, odată cu debutul ÎLSET la vârsta de 6-7 ani.

La nivelul Pre A1 copilul poate înțelege afirmații scurte, foarte simple, cu condiția ca acestea să fie pronunțate lent și clar, însoțite de imagini sau gesturi pentru a sprijini înțelegerea și să fie repetate dacă este necesar. Copilul de 6-7 ani poate recunoaște, însuși și folosi cuvinte uzuale, frecvente în comunicarea de zi cu zi (numere, date, zile ale săptămânii, denumiri de obiecte, ființe și nume de persoane cunoscute etc.). Poate înțelege și poate răspunde la întrebări foarte simple care îl privesc direct (de exemplu, nume, vârstă și adresă), spuse cu claritate și viteză corespunzătoare vârstei și contextului educațional.

Reieșind din aceste caracteristici pedagogice, prezentăm în tabelul 1. un model de descifrare a nivelului PreA1, elaborat după CECRL [58] și structurat pe formarea doar a două deprinderi - *înțelegere* și *vorbire*, din cele 4 specifice pentru limba străină: *înțelegere, vorbire, citire și scriere*, concepute ca necesare și posibile de format la etapa respectivă de învățare, așa cum au demonstrat cercetările efectuate și experimentele de ÎLS desfășurate pe segmentul copiilor în vârstă de 6-7 ani.

Tabelul 1. Model de descifrare a nivelului Pre A1, elaborat după CECRL

Nivelul de învățământ	Grupa	Activități lingvistice	
		Înțelegere	Vorbire
EDUCAȚIA TIMPURIE Nivelul Pre A-1:	Pregătitoare (6-7 ani)	Poate identifica sunete și unele grupuri de sunete specifice limbii străine, rostite izolat și în cuvinte. Poate recunoaște auditiv denumirile unor obiecte, ființe din mediul apropiat în enunțuri simple și scurte, articulate clar și rar, pe teme uzuale, cu sprijin imagistic sau gestual din partea profesorului.	Poate pronunța sunete și unele grupuri de sunete specifice limbii străine, izolat și în cuvinte. Poate reproduce cuvinte, modele verbale scurte și pe teme familiare cu sprijinul profesorului. Poate numi și descrie unele obiecte, ființe, din universul imediat, după mărime și culoare. Poate formula întrebări și răspunsuri scurte cu referire la propria persoană, obiecte, ființe din imediata apropiere, ajutat de profesor.

Modelul respectiv a fost luat ca bază la elaborarea Concepției ÎLSET și a *Curriculumului opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie*, care include principiile, scopul, obiectivele, competențele specifice, unitățile de competențe, exemple de activități de învățare, sugestii metodologice, unități de conținuturi educaționale recomandate și sugestii de evaluare. Astfel, **scopul fundamental** al învățării unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani vizează achiziționarea de către copiii de această vârstă a competențelor lingvistice și / sau de comunicare orală elementară într-o limbă străină, considerate ca necesare pentru a înțelege și produce enunțuri scurte și simple, care să

corespundă, conform descriptorilor CECR la Limbi străine, nivelului Pre A1 în comprehensiunea orală și în producerea/ interacțiunea orală.

COLSET, ca parte componentă a *Modelului pedagogic*, reprezintă documentul normativ pentru proiectarea și realizarea activităților de limbă străină în grupa pregătitoare, care vizează formarea competențelor lingvistice într-o limbă străină la nivelul pre A1 pentru sensibilizarea diversității lingvistice, conștientizarea interculturalității și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi.

Competența lingvistică la nivelul Pre A1 reprezintă finalitatea educațională de bază a COLSET, ce include un sistem integrat de cunoștințe, abilități, atitudini și valori achiziționate la nivel elementar, formate și dezvoltate prin organizarea activităților de învățare a unei limbi străine la nivelul respectiv, a căror mobilizare în diverse contexte și situații de învățare permite identificarea și rezolvarea diferitelor probleme de comunicare.

Competența lingvistică la nivelul Pre A1 poate fi atinsă prin:

1. *Receptarea mesajelor orale scurte în diverse situații de comunicare, manifestând atenție, interes și atitudine pozitivă;*

2. *Exprimarea mesajelor orale scurte, demonstrând comportament verbal și nonverbal în diverse contexte de comunicare uzuale;*

3. *Aprecierea elementelor specifice culturii limbii străine învățate, exprimând interes și respect pentru valorile naționale.*

Concepția ÎLSET are în vedere aceste prevederi și urmează a fi transpusă în practică printr-un Curriculum opțional la limba străină pentru copiii de 6-7 ani, elaborat pentru cadrele didactice din instituțiile de învățământ preșcolar, cu descifrarea tuturor componentelor unui curriculum.

Pornind de la realitățile educaționale ale Republicii Moldova, *Standardele de învățare și dezvoltare ale copilului de la naștere până la 7 ani* concepute ca instrument al învățării, au fost completate cu un standard privind cerințele pentru învățarea unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani, *Standardul 6*, care vizează: **Copilul va fi capabil să înțeleagă și să se exprime, la nivel elementar, într-o limbă străină**, cu următorii indicatori: 482. *Percepe cuvintele unei limbi străine, spuse în enunțuri scurte;* 483. *Descoperă intonația specifică unei limbi străine;* 484. *Înțelege mesajul unor texte scurte, formulate de către alte persoane;* 485. *Pronunță cuvinte, enunțuri scurte după adult sau bandă (model);* 486. *Formulează enunțuri simple, comprehensibile semantic;* 487. *Întreține scurte dialoguri în mediul formal și informal* [29, p. 68], valorificați în experimentul pedagogic.

Curriculumul elaborat este suplimentat de un program privind învățarea limbii franceze pentru preșcolarii de 6-7 ani. Programul vizează modalitatea concretă de aplicare a curriculumului respectiv: perioada de învățare structurată pe teme concrete, competențe specifice, unități de competențe, elemente de construcție a comunicării și vocabular, vizând doar aspectul oral al limbii și se adresează cadrelor didactice din IET.

Modelul de învățare a unei limbi străine în educația timpurie transpus în *Concepția ÎLSET, Curriculumul opțional la limba străină pentru IET* și concretizat în *Standarde și indicatori de performanță a ÎLSET* conturează condițiile și posibilitățile de realizare a ÎLS în educația timpurie, la vârsta de 6-7 ani, constituind premise obiective, verificabile în activitatea de instruire, care au servit drept bază pentru proiectarea și desfășurarea cercetării experimentale.

În Capitolul 3 „**Valori experimentale ale învățării unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani**” este descris designul experimentului pedagogic realizat în cadrul prezentei cercetări, în care a predominat acțiunea de cercetare directă a realității educaționale: sunt prezentate instrumentele și

metodele aplicate, rezultatele obținute în cadrul experimentului de constatare; sunt descrise strategiile educaționale aplicate în cadrul experimentului de formare; sunt prezentate în plan comparativ rezultatele experimentului de control.

Cercetarea experimentală s-a derulat în trei faze de bază interconexe: *experimentul de constatare*, *experimentul de formare* și *experimentul de control*, fiind realizată în două perioade, pentru fiecare utilizându-se aceleași metode și instrumente investigaționale. Prima perioadă a experimentului a avut loc în anii 2009 – 2010, iar cea de-a doua perioadă în anii 2015-2016 și au fost focusate pe evaluarea necesității serviciilor de ET în ceea ce privește oferta de învățare a limbilor străine în Republica Moldova.

Eșantionul cercetării a fost constituit din 25 subiecți din instituția preșcolară „Andrieș” din s. Onițcani (r. Criuleni) și 25 subiecții din instituția preșcolară nr. 130 din mun. Chișinău și a fost selectat conform cerințelor: să aibă aceeași vârstă cronologică – copii în grupa pregătitoare;

În experimentul pedagogic, de asemenea, au fost implicate 272 cadre didactice din învățământul preșcolar și 330 părinți, reprezentanți ai municipiului Chișinău, dar și a mai multor raioane din republică (Ungheni, Telenești, Nisporeni, Florești, Orhei, Sângerei, Călărași, Criuleni, Hâncești, Cahul, Drochia, Anenii-Noi, Ștefan-Vodă, Dubăsari, Rezina, Ialoveni, Căușeni, Glodeni, Edineț).

În prima etapă, experimentul pedagogic a avut drept **scop** constatarea necesității de ÎLSET, familiarizarea cadrelor didactice cu Modelul pedagogic al ÎLSET centrat pe formarea competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină, sensibilizarea pentru diversitatea lingvistică, conștientizarea interculturalității și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi la copiii din grupa pregătitoare, iar **obiectivele** au vizat:

- Identificarea percepției cadrelor didactice / părinților privind necesitatea învățării unei limbi străine în grupa pregătitoare a instituției preșcolare;
- Expunerea Modelului pedagogic și a Metodologiei de proiectare și realizare a ÎLSET;
- Determinarea posibilităților de intervenție pedagogică prin intermediul unui *Curriculum la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani)*, a unui *Program privind învățarea limbii franceze pentru preșcolarii de 6-7 ani*, precum și *Modelelor de activități*;
- Stabilirea în baza testării finale a rezultatelor privind formarea competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină, sensibilizarea diversității lingvistice, conștientizarea interculturală și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi la copiii din grupa pregătitoare (în EE și EC).

Analiza răspunsurilor a demonstrat că viziunile, atitudinea cadrelor didactice și a părinților față de limbile străine s-au schimbat în timp: atât cadrele didactice, cât și părinții conștientizează faptul că a cunoaște limbi străine reprezintă garanția reușitei. Ei sunt de părerea că astăzi, învățarea limbilor reprezintă o necesitate, iar misiunea cadrelor didactice este aceea de a încuraja copiii să învețe alte limbi de la vârste destul de fragede.

La nivel de copii, în cadrul experimentului de constatare a fost folosită metoda discuției cu copiii din grupa pregătitoare a IET, care au fost repartizați în două grupe experimentale: A – eșantionul experimental și B – eșantionul de control.

În tabelul 2. sunt prezentate datele expuse în procente (%), ce oferă o analiză a itimilor din convorbirea cu copiii la etapa de constatare pe EE și EC, privind diagnosticarea nivelului de manifestare atitudinală a copiilor în raport cu percepția limbilor străine și necesitatea, posibilitățile lor reale de a le învăța din ET.

Tabelul 2. Datele comparative ale experimentului de constatare privind necesitatea ÎLSET a EE și EC

<i>Indicii „+” și „-” ai itimilor din convorbirea cu copiii</i>									
EE(A), EC(B)		1	2	3	4	5	6	7	<i>M±m</i>
A	+	44	43	46	27	3	26	21	30±27
	(%)	88%	(86 %)	92 %	54 %	6 %	52 %	42 %	60% ± 54%
B	+	45	42	48	25	4	26	23	30,4±26
	(%)	(90 %)	(84 %)	96 %	50 %	8 %	52 %	46 %	60,85% ± 52%
50 de copii – 100%									
A	-	6	7	4	23	47	24	29	20±23
	(%)	(12 %)	(14 %)	8 %	46 %	94 %	48 %	58 %	40% ± 46%
B	-	5	8	2	25	46	24	27	19,57±24
	(%)	(10%)	(16 %)	4 %	50 %	92 %	48 %	54 %	39,1% ± 48%

Observăm din tabelul 2. cum valorile medii ($M\pm m$) pun în evidență echilibrul valorilor individuale ale ambelor eșantioane de copii, care la etapa de constatare nu s-au înregistrat diferențe semnificative. Așadar, necesitatea privind învățarea unei LS în educația timpurie este confirmată prin analiza rezultatelor prezentate în tabelul 3.

Tabelul 3. Valorile medii privind necesitatea, posibilitatea introducerii LS în educația timpurie (*experimentul de constatare*)

Indicii	Eșantionul experimental (EE) n ₁ =50		Eșantionul de control (EC) n ₂ =50	
	<i>Min.-max.</i>	<i>M±m</i>	<i>Min.-max.</i>	<i>M±m</i>
+	3-46	30±27 60% ± 54%	4-48	30,4±26 60,85% ± 52%
-	4-47	20±23 40% ± 46%	2-46	19,57±24 39,1% ± 48%

Totodată, rezultatele experimentului de constatare au demonstrat justetea ipotezei formulate la etapa dată, și anume: începerea învățării unei limbi străine în educația timpurie, la vârsta de 6-7 ani, reprezintă o necesitate majoră atât în opinia cadrelor didactice din instituțiile de educație timpurie, cât și a părinților copiilor din aceste instituții.

Pentru a demonstra posibilitățile reale ale copiilor pentru ÎLSET a fost realizat experimentul de formare, care a vizat realizarea activităților de învățare a unei limbi străine la copiii de 6-7 ani proiectate în *Curriculumul opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani)*, elaborat și prezentat în capitolul 2 al cercetării, prin aplicarea unui sistem de activități / modele de proiecte didactice, care contribuie la formarea competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 în limba franceză în perspectiva sensibilizării copiilor pentru diversitatea lingvistică și a formării unei atitudini pozitive față de alte culturi.

Metodologia *experimentului de formare* a presupus crearea unor condiții pedagogice și a unor oportunități de realizare a procesului de învățare a limbii franceze la copiii din grupa pregătitoare a IET (6-7 ani), printr-un complex de strategii didactice, elaborate în baza datelor parvenite din experimentul de constatare și care au fost desfășurate în două etape.

Etapa I a experimentului de formare a vizat formarea cadrelor didactice și s-a constituit prin desfășurarea unui training pedagogic de inițiere în proiectarea și realizarea procesului de învățare a limbilor străine în ET. În programul training-ului pedagogic (Vezi tabelul 4.) au fost antrenate 40 cadre didactice din cadrul IET Nr.130 din or. Chișinău în vederea pregătirii lor pentru implementarea învățării limbilor străine în ET.

În tabelul 4. prezentăm acest plan, ce include următoarele elemente pentru *activitatea formatorului de ÎLSET* și *activitatea cadrului didactic la training-ul pedagogic de ÎLSET*: obiective, subiecte / teme, metode / instrumente utilizate.

Tabelul 4. Training-ul pedagogic pentru ÎLS în Educația Timpurie

Obiective	Subiecte / teme	Metode / instrumente
1.1. Inițierea și aprofundarea cunoștințelor despre ÎLSET în țară și în UE; 1.2. Dezvoltarea unei concepții pozitive privind importanța ÎLS.	Subiectul 1: Politici și practici educaționale naționale și internaționale privind învățarea limbilor străine în treapta educația timpurie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Analiza</i> documentelor de politici educaționale pentru educația timpurie; ▪ <i>Observația</i> – modalitate de colectare a datelor /opiniilor în diferite contexte pedagogice pentru a identifica nivelul de percepere asupra problemei.
2.1. Dezvoltarea unei percepții psihopedagogice privind vârsta optimă de învățare a limbilor străine.	Subiectul 2: Aspecte psihopedagogice privind vârsta optimă de învățare a limbilor străine	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Dezbaterea în cadrul „focusul grupului”</i> – metodă pedagogică eficientă în identificarea și soluționarea unor probleme în educația timpurie; ▪ <i>Ancheta prin chestionar</i> - modalitate de estimare a sensibilizării de opinie a cadrelor didactice din instituțiile de educație timpurie (vezi: Anexa 2).
3.1. Analiza condițiilor necesare pentru implementarea ÎLS în ET.	Subiectul 3: Condiții educaționale necesare pentru învățarea limbilor străine în educația timpurie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Analiza SWOT</i> referitor la stabilirea condițiilor necesare pentru implementarea ÎLS în ET.
4.1. Prezentarea modelului pedagogic de ÎLSET pentru dezbaterea pedagogică.	Subiectul 4: Modelul pedagogic de învățare a unei limbi străine în educația timpurie.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Vizualizarea</i> în PowerPoint a Modelului pedagogic de ÎLSET; ▪ <i>Discuție</i> în baza Modelului pedagogic de ÎLSET.
5.1. Analiza Curriculumul la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie, realizat în baza Curriculumului pentru educație timpurie.	Subiectul 5: Curriculum opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani): premisă și context al învățării	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Analiza</i> Curriculumului opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani); ▪ <i>Argumente Pro și Contra</i> privind necesitatea elaborării unui Curriculum la limbi străine în ET.
6.1. Evaluarea percepției cadrelor didactice privind accesibilitatea / relevanța Curriculumului la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie.	Subiectul 6: Evaluarea activității trainingului pedagogic de ÎLSET	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Evaluarea finală</i> a cadrelor didactice privind ÎLSET; ▪ <i>Elaborarea unor sugestii și recomandări metodologice</i> privind ÎLSET.

Training-ul pedagogic „*Promovarea învățării limbilor străine*” realizat în cadrul experimentului de formare a vizat argumentarea necesității ÎLSET și promovarea valorilor limbilor străine prin: achiziționarea și aprofundarea cunoștințelor despre învățarea unei limbi străine în educația timpurie; formarea unei atitudini pozitive față de această învățare; obținerea datelor generale despre particularitățile funcționale ale învățării limbilor străine în ET.

Cadrele didactice participante la training-ul pedagogic de ÎLSET au concluzionat că modalitatea de realizare a învățării limbilor străine în educația timpurie, prin organizarea activităților curriculare, propusă de noi este reală. Experiența profesională și cea achiziționată în urma realizării training-ului pedagogic de ÎLSET i-a asigurat în vederea posibilităților de învățare a unei limbi străine începând cu vârsta de 6-7 ani, dar totuși rămânând pe ideea că pentru realizarea acesteia cu succes este nevoie de un specialist în domeniu, care să cunoască atât limba străină cât și specificul învățării la vârsta preșcolară. Obligația lor constând în motivarea copiilor, părinților acestora, precum și întregii societăți pentru a se realiza această învățare începând cu educația timpurie.

A II-a etapă a experimentului de formare de bază s-a desfășurat în anii 2009-2010 și 2015-2016 și a fost destinată copiilor din grupa pregătitoare a ITP “Andrieș” din Onițcani, Criuleni și IET nr. 130 din Chișinău. Drept model de intervenție pedagogică pentru învățarea limbii franceze la copiii de 6-7 ani a servit *Programul privind învățarea limbii franceze pentru preșcolarii de 6-7 ani*.

În cadrul cercetării experimentale, metodologia de realizare a fost reprezentată de ansamblul de abordări, principii, metode, forme, instrumente de proiectare și realizare a învățării limbii franceze la copiii de 6-7 ani, astfel încât organizarea învățării limbii franceze la copiii de 6-7 ani să fie în corespundere cu metodologia organizării eficiente în educația timpurie, care se bazează pe 3 piloni: *starea de bine a copilului; transpunerea didactică a prevederilor Curriculumului; parteneriatul cu familia* [4].

Scopul experimentului de control: *Stabilirea nivelului de formare a competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină pentru sensibilizarea diversității lingvistice, conștientizarea interculturală și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi la subiecții implicați în experimentul pedagogic prin implementarea Curriculumului la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani).*

Pentru stabilirea nivelului de formare a competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină pentru sensibilizarea diversității lingvistice, conștientizarea interculturală și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi la subiecții implicați în experimentul pedagogic prin implementarea *Curriculumului la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani)* prin *Programul privind învățarea limbii franceze pentru preșcolarii de 6-7 ani*), am aplicat *Instrumentul de evaluare a competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină* (Tab. 4.). Aceste competențe au fost distinse în baza celor două activități lingvistice: *înțelegere și vorbire*. Drept criteriu de evaluare a competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină au fost selectate și adaptate cele elaborate de

Cadrul European de referință pentru Limbi, pe niveluri (A, B, C), reflectate de indicatorii din SÎDC și descrise în tabelul 5.

Tabelul 5. Instrument de evaluare a competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină

Activitatea lingvistică	Indicatorii	Nivel		Descriptori
		Nr. copii	%	
Înțelegere	1. Percepe cuvintele unei limbi străine, spuse în enunțuri scurte (482).	Avansat (C)		În mod regulat/independent poate: identifica sunete și unele grupuri de sunete specifice limbii străine, rostite izolat și în cuvinte; recunoaște auditiv denumirile unor obiecte, ființe din mediul apropiat în enunțuri simple și scurte, articulate clar și rar, pe teme uzuale, cu sprijin imagistic sau gestual din partea profesorului.
		16	64%	
	2. Descoperă intonația specifică unei limbi străine (483).	Mediu (B)		Cu puțin sprijin poate: identifica sunete și unele grupuri de sunete specifice limbii străine, rostite izolat și în cuvinte; recunoaște auditiv denumirile unor obiecte, ființe din mediul apropiat în enunțuri simple și scurte, articulate clar și rar, pe teme uzuale, cu sprijin imagistic sau gestual din partea profesorului.
		6	24%	
	3. Înțelege mesajul unor texte scurte, formulate de către alte persoane (484).	Minim (A)		Cu mult sprijin poate: identifica sunete și unele grupuri de sunete specifice limbii străine, rostite izolat și în cuvinte; recunoaște auditiv denumirile unor obiecte, ființe din mediul apropiat în enunțuri simple și scurte, articulate clar și rar, pe teme uzuale, cu sprijin imagistic sau gestual din partea profesorului.
		3	12%	
Vorbire	4. Pronunță cuvinte, enunțuri scurte după adult sau bandă (model) (485).	Avansat (C)		În mod regulat/independent poate: pronunța sunete și unele grupuri de sunete specifice limbii străine, izolat și în cuvinte; reproduce cuvinte, modele verbale scurte și pe teme familiare cu sprijinul profesorului; numi și descrie unele obiecte, ființe, din universul imediat, după mărime și culoare; formula întrebări și răspunsuri scurte cu referire la propria persoană, obiecte, ființe din imediata apropiere.
		15	60%	
	5. Formulează enunțuri simple, comprehensibile semantic (486).	Mediu (B)		Cu puțin sprijin poate: pronunța sunete și unele grupuri de sunete specifice limbii străine, izolat și în cuvinte; reproduce cuvinte, modele verbale scurte și pe teme familiare cu sprijinul profesorului; numi și descrie unele obiecte, ființe, din universul imediat, după mărime și culoare; formula întrebări și răspunsuri scurte cu referire la propria persoană, obiecte, ființe din imediata apropiere.
		5	20%	
	6. Întreține scurte dialoguri în mediul formal și informal (487).	Minim (A)		Cu mult sprijin poate: pronunța sunete și unele grupuri de sunete specifice limbii străine, izolat și în cuvinte; reproduce cuvinte, modele verbale scurte și pe teme familiare; numi și descrie unele obiecte, ființe, din universul imediat, după mărime și culoare; formula întrebări și răspunsuri scurte cu referire la propria persoană, obiecte, ființe din imediata apropiere.
		5	20%	

Rezultatele prezentate în tabelul 5 constituie stabilirea gradului de formare a competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină pentru sensibilizarea diversității lingvistice, conștientizarea interculturală și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi la subiecții

implicați în experimentul de formare prin valorificarea *Modelului pedagogic ÎLSET, COLSET* și *Programului pe trei nivele*, și anume: A – minim; B – mediu; C – avansat, redate prin figura 3.

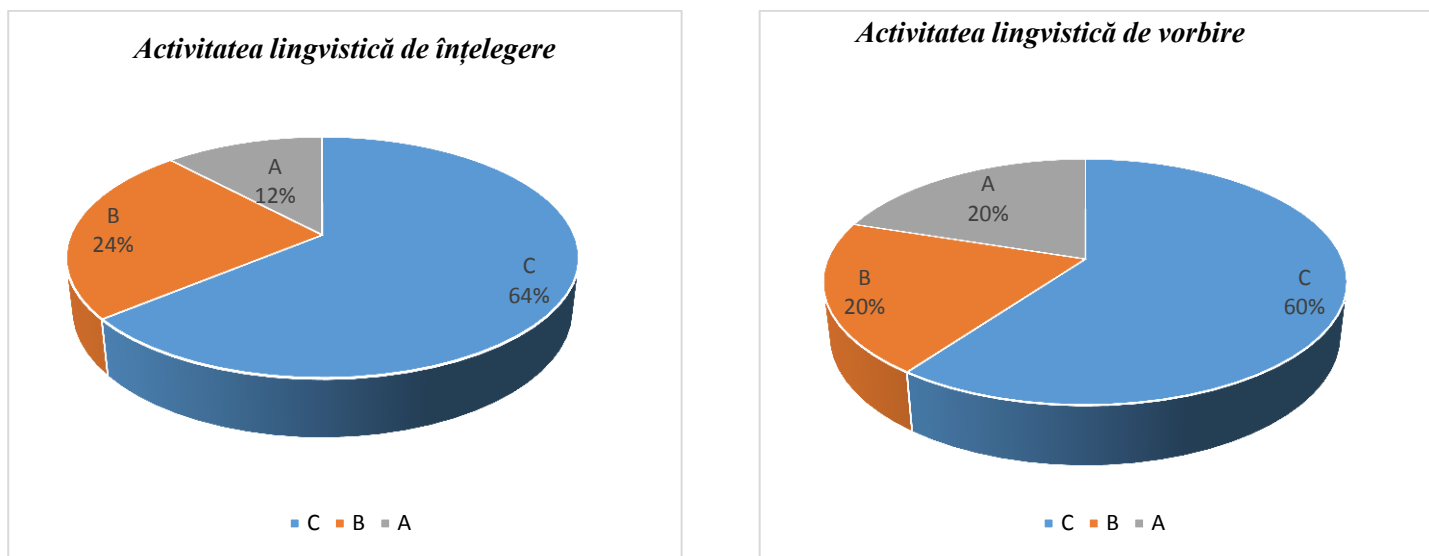

Fig. 3. Rezultatele evaluării competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină

Analizând datele din tabelul 5., observăm că la nivelul C (avansat) s-au plasat 64 % de copii pentru activitatea de *Înțelegere* și 60 % pentru cea de *Vorbire*, copiii, demonstrând o înțelegere completă a sarcinilor propuse, dând dovadă de o pronunție corectă, formulând enunțuri simple, întreținând dialoguri scurte în mod independent. La nivelul B s-au plasat 24% de copii pentru activitatea de *Înțelegere* și 20 % pentru cea de *Vorbire*, copiii, demonstrând o înțelegere parțială, cu unele inexactități a sarcinilor propuse., pronunțând cuvinte, formulând enunțuri simple, întreținând dialoguri scurte cu puțin sprijin din partea profesorului. La nivelul A s-au plasat 12 % de copii pentru activitatea de *Înțelegere* și 20 % pentru cea de *Vorbire*, demonstrând o înțelegere redusă a sarcinilor propuse, având o pronunție incorectă, formulând enunțuri simple lipsite de sens, având nevoie de mult sprijin din partea profesorului pentru a putea să întrețină dialoguri scurte.

Din datele înregistrate, stabilim că procentul copiilor pentru activitatea de *Înțelegere* este mai înalt la toate nivelele în raport cu activitatea de *Vorbire*. Aceasta ne demonstrează faptul că informația se recepționează mai ușor, exprimarea orală solicitând un mai mare efort din partea copiilor.

Experimentul de control a vizat și măsurarea nivelului de percepție a necesității implementării cursului de învățare a limbilor străine în educația timpurie privind formarea competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină pentru sensibilizarea diversității lingvistice, conștientizarea interculturală și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi la copii, prin raportarea rezultatelor finale la cele ale experimentului de constatare. Ca instrument de măsurare, a fost utilizată aceeași probă de evaluare ca și în prima fază a experimentului de constatare, convorbirea cu copiii, dar cu modificarea unor itimi, având alt grad de complexitate. În tabelul 6. redăm rezultatele comparative obținute.

Tabelul 6. Rezultatele comparative în experimentul de control a EE și EC, conform indicilor „+” și „-”

<i>Indicii „+” și „-” ai itemilor din convorbirea cu copiii</i>									
EE (A) EC (B)		1	2	3	4	5	6	7	M±m
A	+ (%)	49 98 %	48 96 %	50 100 %	27 54 %	50 100 %	46 92 %	49 98 %	45,6±49 91,1%±98%
	B	46 92%	43 86%	48 96 %	25 50 %	4 8 %	27 54 %	24 48 %	31±27 62%±54%
50 de copii – 100%									
A	- (%)	1 (2 %)	2 4 %	0 0 %	23 46 %	0 0 %	4 8 %	1 2 %	4,4±1 8,9%±2%
	B	4 8%	7 14%	2 4 %	25 50 %	46 92 %	23 46 %	26 52%	19±23 38%±46%

Compararea rezultatelor finale ale experimentului de control prezentate în Tabelul 5., pe cele două eșantioane de copii, conduce spre formularea următoarelor concluzii:

- Copiii de 6-7 ani antrenați în experimentul de control au achiziționat sistemul de cunoștințe, abilități/capacități și atitudini/comportamente, ceea ce a condus la formarea în medie 91%, la EE și 62 % EC a competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină necesare pentru sensibilizarea diversității lingvistice, conștientizarea interculturalității și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi.

- Pentru EE s-a înregistrat o dinamică a indicelui „+”, comparativ cu EC, unde s-a produs o schimbare semnificativă la nivel de percepție a conceptului de limbă străină.

- De asemenea, a fost atestată o schimbare semnificativă la copiii din EE în ceea ce privește formarea unei atitudini pozitive față de o altă cultură, manifestată prin dorința crescută a copiilor din EE de a învăța o limbă străină.

Din cele menționate, se relevă o dinamică certă dintre EE și EC în dezvoltarea nivelului de manifestare atitudinală la copii în raport cu conștientizarea cunoașterii unei limbi străine și necesitatea proiectării și realizării ÎLS în educația timpurie.

Analiza rezultatelor experimentului de control ne-a permis să conchidem că implementarea Modelului de învățare a unei limbi străine în educația timpurie transpus în Concepția ÎLSET, în Curriculumul opțional la limba străină pentru IET prin valorificarea standardelor și a indicatorilor de performanță a ÎLSET, conduc la formarea competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină pentru sensibilizarea diversității lingvistice, conștientizarea interculturală și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Demersul investigațional proiectat în cadrul prezentei cercetări și realizat în conformitate cu tema, ipoteza, scopul și obiectivele formulate a vizat determinarea fundamentelor teoretice și praxiologice pentru ÎLSET, iar operaționalizarea acestora în procesul de învățare organizat la nivelul educației timpurii a produs valori științifice incontestabile, cu caracter inovator, menite să asigure *reglarea permanentă* a învățării unei limbi străine la nivelul procesului și sistemului de învățământ. Analiza finală a principalelor rezultate ale cercetării a condus la formularea următoarelor **concluzii generale**:

1. Cercetarea realizată s-a încadrat în tendința de modernizare a educației lingvistice, de coborâre a vârstei de debut în învățarea unei limbi străine și de intensificare a învățării limbilor străine, generând, prin forța metodelor investigative și a fundamentelor conceptualizate, un răspuns pedagogic la una dintre cerințele societății actuale – o paradigmă a învățării unei limbi străine în perioada educației timpurii, identificată ca problemă științifică necesară de soluționat la etapa dată.

2. Metodologia cercetării a inclus valorificarea unui ansamblu de metode, procedee și mijloace, care au permis sesizarea unor noi tendințe și relații pedagogice în ceea ce privește proiectarea și realizarea învățării limbilor străine, depistarea unor aspecte neelucidate până în prezent, dar capabile să conducă la *reglarea și inovarea* acțiunii educative proiectată și realizată la nivelul educației timpurii în Republica Moldova.

3. Examinarea documentelor de politici, abordărilor teoretice și experiențelor de învățare în domeniul educației timpurii a condus la avansarea ideii privind posibilitatea și necesitatea de coborâre a vârstei de debut a învățării unei limbi străine în educația timpurie din Republica Moldova, în condițiile respectării particularităților de vârstă și a asigurării didactice și metodologice necesare acestui scop educațional [31].

4. Drept urmare, a fost stabilită și argumentată științific *vârsta optimă* pentru debutul ÎLSET, conturată la nivelul vârstei de 6 -7 ani, determinate *condițiile educaționale* (interne și externe) necesare pentru învățarea de către copii a unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani și *condițiile pedagogice* necesare de asigurat la nivel metodologic pentru realizarea ÎLSET în practica educațională [32].

5. Plecând de la condițiile stabilite, au fost conceptualizate fundamentele pedagogice pentru învățarea limbilor străine în educația timpurie, concretizate în: *Modelul pedagogic de învățare a unei limbi străine în ET*, *Concepția ÎLSET*; *Curriculumul opțional la limba străină pentru IET*, *Programul de învățare a unei limbi străine* și *Sistemul de activități de implementare a acestuia în educația timpurie* – valori teoretice și practice care susțin complexitatea și originalitatea demersului științific realizat [16].

6. Valorificarea *Curriculumului opțional la limba străină pentru IET* și a instrumentelor pedagogice aferente în instituțiile experimentale de ET a furnizat suficiente dovezi de validare a ÎLSET la nivel de proces educațional, demonstrate prin rezultatele experimentului de control, la nivel de performanță, care au certificat formarea unor competențe lingvistice la nivelul Pre

A1 într-o limbă străină, formulate ca finalități educaționale în COLSET și Standardele de performanță ale ÎLSET necesare de atins la vârsta de 6 – 7 ani.

7. Rezultatele experimentului pedagogic au demonstrat că învățarea unei limbi străine în educația timpurie poate fi realizată la vârsta de 6-7 ani, în condițiile unei asigurări didactice adecvate și poate produce rezultate relevante, prin diverse strategii educative, având un impact puternic formativ în ceea ce privește sensibilizarea copiilor pentru diversitatea lingvistică, conștientizarea interculturalității și formarea unei atitudini pozitive față de alte culturi.

8. Prin elaborarea *Modelului pedagogic de învățare al unei limbi străine*, *Concepției ÎLSET*, *Curriculumului opțional la limba străină pentru IET*, *Programului de învățare a unei limbi străine* și *Sistemului de activități* a fost asigurat cadrul metodologic necesar pentru proiectarea și realizarea activităților de învățare a limbilor străine în educația timpurie, demonstrându-se astfel posibilitatea pedagogică de implementare a acestora în învățământul preșcolar din Republica Moldova, la vârsta de 6-7 ani [16], [29, p 68].

Astfel, rezultatele de bază ale cercetării au confirmat **soluționarea problemei științifice** de importanță majoră pentru domeniul educațional, care a constatat în lichidarea dezacordului între recomandările Uniunii Europene, practicile naționale și cerințele de învățare a unei limbi străine, determinat de lipsa unor fundamente pedagogice ale învățării unei limbi străine în educația timpurie, pentru care au fost determinate repere teoretice și praxiologice ale ÎLSET valorificate în experimentul pedagogic realizat în scop de verificare și demonstrare a funcționalității și eficienței acestora.

În consens cu concluziile evidențiate mai sus, sunt formulate următoarele **recomandări**:

a) La nivel de politici educaționale și instituționale:

- Racordarea documentelor de politici educaționale și reglatoare din Republica Moldova la tendințele și recomandările documentelor internaționale care vizează necesitatea începerii învățării limbilor străine în educația timpurie.
- Introducerea în Curriculumul pentru educația timpurie a posibilității de *învățare a unei limbi străine* (curs opțional) în cadrul instituțiilor de educație timpurie, având ca finalitate educațională - formarea competențelor lingvistice la nivelul Pre A1 într-o limbă străină.

b) La nivel de formare inițială și continuă a cadrelor didactice:

- Valorificarea *Modelului pedagogic de învățare a unei limbi străine* și a instrumentarului didactic aferent în activitatea de formare continuă a cadrelor didactice din IET.
- Elaborarea și editarea unor ghiduri metodologice pentru cadrele didactice în vederea sprijinirii activității pedagogice de implementare a ÎLSET la nivelul procesului educațional.

c) La nivel de educație familială / pentru părinți:

- Elaborarea și editarea unor suporturi de curs pentru copii, prin care să se ofere părinților posibilitatea sprijinirii acțiunii educative de învățare a unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani.
- Asigurarea unei colaborări eficiente a părinților cu cadrele didactice, ambele părți trebuind să respecte sarcinile de învățare în vederea asigurării formării competențele specifice nivelului PreA 1.

BIBLIOGRAFIE

1. ANDRIȚCHI, V. *Fundamente teoretice și metodologice ale managementului resurselor umane în învățământul preuniversitar*: tz. de doct. hab. în pedagogie. Chișinău, 2012. 328 p.
2. BONTAȘ, I. *Tratat de pedagogie. Ediția a VI-a revăzută și adăugită*. București: All, 2007. 387 p. ISBN 978-973-571-738-4.
3. CALLO, T. *Predarea și învățarea limbii prin comunicare*. Ghidul profesorului. București: Cartier, 2003. 204 p. ISBN 9975-79-211-1.
4. *Cadrul de Referință al Educației Timpurii din Republica Moldova*. Min. Educației, Culturii și Cercetării al Rep. Moldova; grupul de lucru: V. Clichici, **C. Straistari-Lungu** [et al.]. Chișinău: Lyceum (Tipografia Centrală), 2018. 76 p. ISBN 978-9975-3285-4-8.
5. CAZACU, T. *Limba și literatura română pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale. Învățământul primar. Curriculum național*. Chișinău: Lyceum, 2018. 132 p. ISBN 978-9975-3258-1-3.
6. CEMORTAN, S. *Teoria și metodologia educației verbal-artistice a copiilor*. Chișinău: UPS „Ion Creangă”, 2001. 160 p.
7. Codul educației al Republicii Moldova din 23.11.2014. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 319-324.
8. CUCOȘ, C. *Pedagogie. Ediția a II-a revăzută și adăugită*. Iași: Polirom, 2006. 464 p. ISBN 973-681-063-1.
9. *Curriculum pentru Educația Timpurie*. Echipa de elab. Vrânceanu M., **Straistari-Lungu C.** [et al.]. Chișinău: Lyceum, 2019. 128 p. ISBN 978-9975-3285-7-9.
10. *Curriculumul național. Limba străină I: Învățământul primar*. Guțu I. Muncă-Aftenev D. [et al.] Chișinău: MECC, Lyceum, 2018. 124 p. ISBN 978-9975-3258-6-8.
11. DOLEAN, D. *Optimizarea capacităților mnezice cu ajutorul cuvintelor cheie folosite în învățarea la o vârstă timpurie a noțiunilor noi dintr-o limbă străină*: autoref. al tz. de doct. Cluj-Napoca, 2013. 36 p.
12. GAGNÉ, R. M. *Condițiile învățării*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1975. 336p.
13. GUȚU, I. Reforma curriculară din perspectiva abordării dihotomice cantitate-calitate: cazul didacticii limbilor străine. In: *Revista Limba Română*, 2014, nr. 2 (224), p. 229-236. ISSN 0235-9111.
14. GUȚU, VI. *Teoria și metodologia proiectării curriculumului de bază în contextul reformei învățământului genera: tz. de doct hab*. Chișinău, 1996. 252 p.
15. HADÎRCĂ, M. *Educația integrală. Fundamentări teoretico-paradigmatice și aplicative*. Chișinău: IȘE, 2015. 248 p. ISBN 978-9975-48-096-3.
16. HADÎRCĂ, M., **STRAISTARI-LUNGU, C.** *Educația plurilingvă și modelul pedagogic de învățare a limbilor străine în educația timpurie*. In: *Acta et commentationes*. 2017, nr. 4 (11), p. 164-173. ISSN 1857-3592.
17. IVAN, S. *Predarea și învățarea limbilor străine – o prioritate europeană, o necesitate a învățământului superior în era globalizării*. In: *Analele Universității „Constantin Brâncuși” Târgu Jiu: Seria Litere și Științe Sociale*, 2011, nr.3. [cit. 03. 07. 2013]. Disponibil: http://www.utgjiu.ro/revista/lit/pdf/2011-03/4_SORIN_IVAN.pdf
18. NICOLA, I. *Tratat de pedagogie școlară*. București: Aramiș, 2003. 575 p. ISBN 973-8473-64-0.
19. PETRESCU, A. *Formarea profesorului de limbi străine din învățământul preșcolar și primar din România*. București: Editura Universității din București, 2012. 222 p. ISBN 978-606-16-0193-6.
20. PIAJET, J. *Psihologie și pedagogie*. București: EDP, 1972. 162 p.
21. PIAJET, J. *Psihologia inteligenței*. București: Editura Științifică, 1998. 154 p.
22. POPOIAG, G. *Varietatea situațiilor de învățare și diversificarea metodelor de instruire în predarea limbii engleze în cadrul învățământului preșcolar*: autoref. al tz. de doct. București, 2009. 160 p.

23. Portofoliul european al limbilor: ghid destinat profesorilor și formatorilor cadrelor didactice /D. Little, R. Perclová; trad. din lb. fr.de G. Moldovanu. Chișinău: F.E.-P. „Tipogr. Centrală”, 2003. 120 p. ISBN 9975-78-260-4.
 24. RIWERS, W. M. *Formarea deprinderilor de limbă străină. /trad. E. Noveanu.* București: E.D.P., 1997. 369 p.
 25. SĂLĂVĂSTRU, D. *Psihologia educației.* Iași: Polirom, 2004. 288 p. ISBN 973-681-553-6.
 26. SLAMA-CAZACU, T. *Introducere în psiholingvistică.* București: Ed. Șt.,1968. 450 p.
 27. SLAMA-CAZACU, T. *Psiholingvistica. O știință a comunicării.* București: Ed. All Educational, 1999. 840 p.
 28. *Standarde de învățare și dezvoltare pentru copilul de la naștere până la 7 ani: Standarde profesionale naționale pentru cadrele didactice din instituțiile de educație timpurie.* L. Vârtosu, A. Pânzari ș.a. Chișinău: S.n. (Tipogr. „Sirius”), 2010. 170 p. ISBN 978-9975-9905-9-2.
 29. *Standarde de învățare și dezvoltare pentru copilul de la naștere până la 7 ani (varianta revăzută/dezvoltată).* A. Cutasevici, V. Crudu ș.a. Chișinău: Lyceum („Tipogr. Centrală”), 2019. 92 p. ISBN 978-9975-3285-6-2.
 30. STATNIC, O. *Optimizarea predării limbii germane prin intermediul strategiilor comunicative: autoref. al tz. de doct.* Chișinău, 2013.
 31. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Abordări teoretice privind învățarea limbilor străine în educația timpurie. In: *Univers Pedagogic*, 2019, nr.4 (64). p. 24-31. ISSN 1811-5470.
 32. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Considerații psihopedagogice privind vârsta optimă de debut în învățarea limbilor străine. In: *Univers Pedagogic*, 2016, nr.4 (52). p. 92-99. ISSN 1811-5470.
 33. TROFĂILĂ, L. *Psihologia dezvoltării.* Chișinău: SA Reclama, 2007. p. ISBN 978-9975-9630-3-9.
 34. TURCU, F., TURCU, A. *Fundamente ale psihologiei școlare.* București: All Educational, 1999. 184 p. ISBN 973-9431-48-8.
 35. VÎGOTSKY, L. *Opere psihologice alese./trad. V. Radu. V-I.* București: E.D.P., 1971. 362 p.
 36. VLAS, V. *Psihologia vârstelor și pedagogică.* Chișinău: Lumina, 1992. 223 p.
- Literatura în limba rusă**
37. КУЛЬГИНА, А. С. *Книга для учителя по обучению французскому языку в 1 классе средней школы.* Москва: Просвещение, 1992. 144 с. ISBN 5-09-004217-9.
 38. КУТЫЕВА, Е.П. *Французский язык в детском саду.* Москва: Просвещение, 1963.150с.
 39. ЧИСТЯКОВА, Т.А. ЧЕРНУШЕНКО, Е.М., СОЛИНА, Г.И. *Обучение иностранным языкам в детских садах пособие для учителя.* Москва: Просвещение 1964. 165 с.
 40. *Начальная школа: плюс, минус – Концепция содержания непрерывного образования (дошкольное и начальное звено) – 2000 - № 8 с. 8 – 26*
 41. РАКУ, Ж. *Психогенезис речи в смешанных коммуникативных средах: дис. на соискание ученой степени д-ра хабилинанта психологии.* Кишинев, 2008. 280 с.
- Literatura în limba engleză**
42. BARAC, R., BIALYSTOK, E. Bilingual effects on cognitive and linguistic development: role of language, cultural background, and education. In: *Child Development.* Nr. 83. Mar.- Apr., 2012.
 43. BIRDSONG, D. Age and second language acquisition and processing: A selective overview. In: *Language Learning* 2006, 56 (S1), p. 9-49. ISSN 1467-9922.
 44. BRUNER, J. S. *Early Social Interaction and Language Acquisition, în H. R. Schaffer (ED.), Studies in Mother – Infant Interaction.* London: Academic Press, 1977.
 45. GENESEE, F. *Learning Through Two Languages – Studies of Immersion and Bilingual Education.* Newbury House Publishers. Cambridge: Massachusetts, 1987. ISBN 006632260X (pbk.), 9780066322605 (pbk.).

46. JOHNSON, J.S., NEWPORT, E.L. Critical period effects in second language learning: The influence of maturational state on the acquisition of English as a second language. In: *Cogfire, Psychology*, 1989, v. 21, p. 60-99.
 47. Key data on teaching languages at School in Europe. Brussels: Euridice, 2012. 174 p. ISBN 978-92-9201-442-1.
 48. KRASHEN, S.D. Lateralization, language learning and the critical period: Some new evidence. In: *Language Learning*, 1973, N. 23, p. 63-74. ISSN:1467-9922.
 49. LAMBERT, W., TUCKER, G.R. *Bilingual education of children: The St. Lambert experiment*. Rowley, MA : Newbury House, 1972. 23 p.
 50. LENENBERG, E. *The Biological Foundations of Language*. New York: Wiley, 1967. p.
 51. MARINOVA-TODD, S.F., MARSHALL, D.B., SNOW, C. Three misconceptions about age and L2 learning. In: *TESOL Quarterly*, 2000, Nr. 34, 1, p. 9-31.
 52. NIKOLOV, M., DJIGUNOVIC, J. Recent research on age, second language acquisition and early foreign language learning. In: *Annual Review of Applied Linguistics*, 2006, Volume 26, p. 234-260.
 53. PENFIELD, W., ROBERTS, L. *Speech and Brain Mechanisms*. Princeton, NJ: Princeton University Press, 1959. 301 p.
 54. PFFEIFER, J.W. *Theories and Models in Applied Behavioral Science. Voi.3*. San Diego, 1991. 1000 p. ISBN 978-0883902974.
 55. SCOVEL, T. The younger, the better” myth and bilingual education’. In: *González RD, Melis I, editors. Language Ideologies. Critical Perspectives on the Official English Movement*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 2000. ISBN 0-8058-3967-4.
 56. STERN, H.H. What can we learn from the good language learner? In: *Canadian Modern Language Review*, 1975, Nr. 31, p. 304-318. ISSN 0008-4506; eISSN 1710-1131.
 57. *The Benefits of Early Language Learning (ELL) section 4 from: language learning at pre-primary school level: making it efficient and sustainable. a policy handbook. European Strategic Framework for Education and training (ET 2020)*, Brussels, July 2011. 30 p. Disponibil: https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/document-library-docs/early-language-learning-handbook_en.pdf
- Literatura în limba franceză**
58. Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues: apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs. Strasbourg: Conseil de l’Europe, 2018. 254 p. [citat 14. 09. 2019]. Disponibil: www.coe.int/lang-cecr.
 59. KUBANEK, A., EDELENBOS, P., JOHNSTONE, R. *Les grandes principes pedagogiques sur lesquels se fonde l’enseignement des langues aux tres jeunes apprenants. Les langues pour les enfants en Europe. Résultats de la recherche, bonne pratique et principes essentiels. Octobre, 2006* [citat 12. 05. 2016]. Disponibil: http://ec.europa.eu/languages/policy/language-policy/documents/young_fr.pdf
 60. SAUSSURE, F. DE. *Cours de linguistique generale*. Paris: Payot & Rivages, 2003. 520 p. ISBN 2-228-88942-3.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Lucrări științifice

Monografii colective (cu specificarea contribuției personale)

1. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Problemele continuității în învățarea limbii franceze de către preșcolarii de vârstă mare și elevii din clasa I. În: *Metodologia proiectării procesului educației la copiii de 5-7 ani în instituțiile preșcolare*. aut.: S. Cemortan, ș.a.; coord. S. Cemortan. Chișinău: IȘE, Print Caro, 2011. p. 123-128. ISBN 978-9975-56-032-0.

• **Articole în diferite reviste științifice**

(Reviste din Registrul Național al revistelor de profil, cu indicarea categoriei)

(categoria B)

1. HADÎRCĂ M., **STRAISTARI-LUNGU, C.** Educația plurilingvă și modelul pedagogic de învățare a limbilor străine în educația timpurie. În: *Acta et commentationes*, 2017, nr. 4 (11), pp. 164-173. ISSN 1857-0623.

(categoria C)

2. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Continuitatea învățării limbii franceze în instituția preșcolară și școala primară. În: *Revista Univers Pedagogic*, 2009, nr. 4, pp. 47-49. ISSN 1811-5470.
3. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Considerații psihopedagogice privind vârsta optimă de debut în învățarea limbilor străine. În: *Revista Univers Pedagogic*, 2016, nr. 4 (52), pp. 92-99. ISSN 1811-5470.
4. **STRAISTARI-LUNGU, C.** (coaut.). Educație timpurie: sporirea calității și eficienței. În: *Revista Univers Pedagogic*, 2016, nr. 1 (49). pp. 28-33. ISSN 1811-5470.
5. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Abordări teoretice privind învățarea limbilor străine de către copiii de 6-7 ani. În: *Revista Univers Pedagogic*, 2019, nr. 4 (64). pp. 24-32. ISSN 1811-5470.

• **Articole în culegeri științifice** (*Culegeri de lucrări ale conferințelor internaționale*)

1. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Orientări în predarea limbii franceze. În: *Didactica limbii străine*. Simpozion Internațional, 2008, Iași-România, 23-24 octombrie. p. 619-623. ISBN 978-973-152-095-7
2. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Eficientizarea învățării limbilor străine la copiii de 6-8 ani prin prisma jocului didactic. În: *Creativitate – Formare – Performanță*. Materialele Simpozionului național cu participare internațională Kreatikon., ediția a XII-a Universitatea „Petre Andrei” din Iași, 19 septembrie 2015. p. 240-244. ISSN 2068-1372.
3. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Necesitatea studierii limbilor străine de către copii. În: *Pregătirea și perfecționarea cadrelor didactice în domeniul învățământului preșcolar și primar*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale din 15 mai 2008. Ch.: UPS „Ion Creangă”, 2008. p. 242-243. ISBN 978-9975-921-65-7.
4. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Prioritatea limbii orale în învățarea calitativă a limbilor străine. În: *Calitatea Educației: teorii, principii, realizări*. Materialele Conferinței Științifice 30-31 octombrie I.Ș.E., Ch.: 2008, vol. I p. 243-245. ISBN 978-9975-9685-7-7.
5. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Principiul bazei orale în studierea unei limbi străine. În: *Modernizarea standardelor și curricula educaționale – deschidere spre o personalitate integral*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale din 22-23 octombrie, 2009. I.Ș.E. Ch.: Print-Caro S.R.L. 2009. p. 54-58. ISBN 978-9975-64-179-1.

6. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Oportunitățile învățării limbilor străine. În: *Promovarea parteneriatului educațional în perspectiva integrării europene*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale din cadrul DGETS, 15 mai 2010, p. 52-54. ISBN978-9975-9610-4-2.
7. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Unele sugestii în predarea- învățarea limbii franceze de către copiii de 6-8 ani. În: *Personalitatea integral – un deziderat al educației moderne*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale 29-30 octombrie 2010 I.Ș.E. p. 132-133. ISBN 978-9975-4152-4-8.
8. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Cadrul legal european cu referire la studierea limbilor străine în grădiniță. În: *Perspectivile și problemele integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*. Materialele Conferinței științifice internaționale Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, din Cahul, 5 iunie 2015. p. 137-141. ISBN 978-9975-914-98-7. 978-9975-88-000-8.
9. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Promovarea valorilor prin studierea limbilor străine de la vârsta preșcolară. În: *Valorile moral-spirituale ale educației: In memoriam dr. hab., prof. univ. Mihail Terentii*. Materialele Simpozionului Pedagogic Internațional, 3-4 aprilie, 2015, IȘE, Chișinău. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației (Departamentul Editorial Poligrafic ASEM), 2015, p. 176-179. ISBN 978-9975-48-069-7.
10. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Tendințe actuale în studierea limbilor străine începând cu vârsta timpurie. În: *Școala modernă: provocări și oportunități*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale 5-7 noiembrie, 2015. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2015 (Tipogr. „Cavaioli”), p. 574-578. ISBN 978-9975-48-100-7.
11. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Asigurarea stării de bine a copilului de vârstă timpurie în cadrul activităților de limbi străine. În: *Perspectivile și Problemele Integrării în Spațiul European al Cercetării și Educației*. Materialele Conferinței științifice internaționale, 7 iunie 2016: [vol. 2] / com. șt.: Ioan-Aurel Pop [et al.]. – Cahul: Universitatea de Stat "B. P. Hașdeu" (Tipogr. "Centrografic"), 2016. p. 259-262. ISBN 978-9975-88-011-4.
12. **STRAISTARI-LUNGU, C.** (coaut.). Rolul părinților în studierea unei limbi străine în preșcolaritate. În: *Familia – factor existențial de promovare a valorilor etern-umane (ediția a II-a)*. Materialele Conf. șt. intern. 2017, 15-16 mai/coord. șt. L. Cuznețov [et al.]. Ch.: UPS „I. Creangă” (Tipogr. Primex-Com), 2017. pp. 334-340. ISBN 978-9975-46-325-6.
13. **STRAISTARI-LUNGU, C.** Rolul educatorului în promovarea unei educații interculturale. În: *Cadrul didactic – promotor al politicilor educaționale*. Materialele conferinței șt. intern., 11-12 octombrie 2019, IȘE. /coord. L. Pogolșa [et al.]. Ch.: IȘE, (Tipogr. „Print-Caro”), 2019. pp. 500-504. ISBN 978-9975-48-156-4.

Lucrări științifico-metodice și didactice

- **Ghiduri metodice/metodologice (Aprobate de Consiliul științific, IȘE)**
- 1. **STRAISTARI-LUNGU, C.** (coaut.). *Educația copiilor prin jocuri. Ghid metodologic pentru cadrele didactice din instituțiile preșcolare și clasele primare*. aut.: S. Cemortan [et al.]; coord. S. Cemortan. Chișinău: IȘE, Print Caro, 2011. p.93-104. ISBN 978-9975-9866-4-9.

ADNOTARE

Straistari-Lungu Cristina, *Fundamente pedagogice ale învățării limbilor străine în educația timpurie, Teză de doctor în pedagogie, Chișinău, 2020*

Structura tezei: Teza este constituită din introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 195 de surse, 11 anexe, 142 pagini de text de bază, 22 figuri, 23 tabele. Rezultatele obținute în această cercetare sunt publicate în 20 de lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: educație timpurie, limbi străine, vârstă optimă de învățare, diversitate lingvistică, educație multilingvă, activități de învățare, conceptualizare, condiții educaționale, proiectare și realizare, instituție de educație timpurie.

Domeniul de studiu: Cercetarea se încadrează în teoria generală a educației și abordează problema învățării limbilor străine în educația timpurie.

Scopul cercetării a vizat determinarea fundamentelor teoretice și praxiologice pentru ÎLSET, concretizate în *Modelul pedagogic de învățare a unei limbi străine în educația timpurie, Concepția ÎLSET, Curriculumul opțional la limba străină pentru IET (la vârsta de 6-7 ani), Standardele de performanță ale ÎLSET*, și validarea experimentală a acestora la nivelul practicii educaționale.

Obiectivele cercetării: examinarea politicilor și practicilor educaționale naționale și internaționale privind învățarea limbilor străine la treapta educației timpurii; analiza abordărilor teoretice și metodologice privind ÎLSET; evidențierea aspectelor psihopedagogice privind vârsta optimă de învățare a limbilor străine; determinarea fundamentelor teoretice și praxiologice privind ÎLSET, cu stabilirea condițiilor pedagogice necesare acestui scop; elaborarea Modelului ÎLSET, a Concepției ÎLSET, a Curriculumului opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie și a instrumentelor pedagogice necesare pentru implementarea curriculară a ÎLSET; validarea prin experimentul pedagogic a Curriculumului opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie și a instrumentelor aferente elaborate; analiza și interpretarea datelor obținute din experimentul pedagogic, formularea concluziilor generale și a recomandărilor practice privind ÎLSET.

Noutatea și originalitatea științifică a rezultatelor cercetării sunt obiectivate de următoarele valori ale cercetării: determinarea reperelor teoretice și praxiologice ale învățării unei limbi străine de către copiii de 6-7 ani; examinarea aspectelor psihopedagogice privind vârsta optimă de învățare a limbilor străine; stabilirea condițiilor educaționale necesare pentru învățarea unei limbi străine la vârsta de 6-7 ani; elaborarea *Modelului pedagogic, a Concepției privind ÎLSET* și a metodologiei ÎLSET; elaborarea standardelor și a indicatorilor de performanță a ÎLSET; a Curriculumului ca instrument de implementare a învățării unei limbi străine în educația timpurie; valorificarea experimentală a strategiilor didactice de învățare a limbilor străine în educația timpurie.

Problema științifică importantă soluționată în cercetare constă în determinarea fundamentelor pedagogice privind proiectarea și realizarea ÎLSET concretizate în *Modelul pedagogic de învățare a unei limbi străine în educația timpurie, Concepția ÎLSET, Curriculumul opțional la limba străină pentru instituțiile de educație timpurie (la vârsta de 6-7 ani)* și demonstrată de funcționalitatea metodologiei de implementare a acestora.

Semnificația teoretică a cercetării constă în: examinarea politicilor și practicilor educaționale naționale și internaționale privind învățarea limbilor străine în educația timpurie; determinarea aspectelor psihopedagogice privind vârsta optimă de învățare a limbilor străine; elaborarea fundamentelor teoretice și praxiologice privind învățarea unei limbi străine în educația timpurie; argumentarea necesității învățării unei limbi străine începând cu vârsta preșcolară în învățământul din Republica Moldova; stabilirea condițiilor necesare pentru învățarea unei limbi străine în educația timpurie; elaborarea *Concepției privind ÎLSET, Modelului pedagogic ÎLSET*; dezvoltarea curriculumului național prin elaborarea unui *COLSET*

Valoarea aplicativă a cercetării rezidă în elaborarea și validarea *Modelului ÎLSET; Curriculumului opțional de învățare a limbilor străine* valorificat în treapta preșcolară, a Programului privind învățarea limbii franceze pentru copiii de 6-7 ani; aplicarea unui Sistem de activități de ÎLS pentru copiii de 6-7 ani; elaborarea unor sugestii pentru conectorii de curriculum privind debutul învățării unei LS la etapa educației timpurii; recomandările practice de valorificare a rezultatelor investigaționale în formarea inițială a cadrelor didactice din educația timpurie.

Implementarea rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării au fost reflectate prin intermediul conferințelor naționale și internaționale, precum și prin proiecte instituționale realizate în cadrul Institutului de Științe ale Educației, și în cadrul activităților de formare la ITP „Andrieș” din Onițcani, Criuleni și IET nr. 130 din Chișinău.

АННОТАЦИЯ

Страйстарь-Лунгу Кристина, *Педагогические основы обучения иностранным языкам в дошкольном образовании*

Диссертация на соискание степени доктора педагогики. Кишинэу, 2020

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 195 источников, 11 приложений, 143 страниц базового текста, 22 фигуры, 23 таблицы. Результаты исследования опубликованы в 20 научных работах.

Ключевые слова: дошкольное образование, иностранные языки, оптимальный возраст обучения, языковое разнообразие, дидактические кадры, концептуализация, куррикулум, условия обучения, проектирование и реализация, система видов деятельности.

Область исследования относится к общей теории образования и касается проблемы введения обучения иностранным языкам в дошкольном образовании.

Целью исследования является разработка теоретических и практических основ обучения иностранным языкам в дошкольном образовании и их экспериментальное оценивание с целью обучения детей 6–7 лет языковым навыкам на иностранном языке на уровне А1, повышения их осведомленности о межкультурности и формирования позитивного отношения к другим культурам.

Задачи исследования: изучение национальной и международной образовательной политики и практики по обучению иностранным языкам на ранней стадии обучения; анализ теоретико-методологических подходов относительно ОИЯДО и интерпретация психолого-педагогических аспектов относительно оптимального возраста обучения иностранным языкам; разработка теоретических и практических основ обучения иностранным языкам дошкольников: Концепция ОИЯДО, *педагогическая Модель* в соответствии с ОИЯДО, Куррикулум по иностранному языку для детей 6-7 лет; определение образовательных условий, необходимых для обучения иностранным языкам в возрасте 6-7 лет; разработка и экспериментальная проверка *педагогической Модели* и методологии обучения иностранным языкам в дошкольном образовании; систематизация, анализ и интерпретация результатов эксперимента, формулировка общих выводов и практических рекомендаций для обучения иностранным языкам дошкольников.

Научная новизна и оригинальность исследования заключаются в обосновании теоретических и практических аспектов обучения иностранным языкам детей 6-7 лет; выявление психолого-педагогических аспектов оптимального возраста обучения иностранным языкам; создание необходимых образовательных условий для обучения иностранным языкам в возрасте 6-7 лет; разработка педагогической Модели и методологии ОИЯДО; Куррикулум как инструмент для реализации обучения иностранным языкам в дошкольном образовании; экспериментальная проверка дидактических стратегий обучения иностранным языкам в дошкольном образовании.

В работе была решена важная **научная проблема**, касающаяся внедрения ОИЯДО через педагогическую Модель ОИЯДО в факультативном Куррикулуме по иностранным языкам для детей в возрасте 6-7 лет, основанном на Концепции ОИЯДО.

Теоретическая значимость исследования состоит в изучении национальной и международной образовательной политики и практики по обучению иностранным языкам дошкольников; определение психолого-педагогических аспектов оптимального возраста обучения иностранным языкам; разработка теоретических и практических основ обучения иностранным языкам дошкольников; доказательство необходимости обучения иностранным языкам с дошкольного возраста; уточнение необходимых условий для обучения иностранным языкам дошкольников; разработка *Концепции ОИЯДО, Педагогической Модели ОИЯДО*; развитие национального куррикулума через разработку факультативного Куррикулума по иностранному языку для детей 6-7 лет, формулировка научных выводов.

Прикладная ценность исследования заключается в разработке и оценке *Модели ОИЯДО*; разработке и внедрении *факультативного Куррикулума по иностранным языкам* в дошкольном образовании; внедрение Программы по обучению французскому языку детей в возрасте 6-7 лет; применение системы видов деятельности при обучении иностранным языкам для детей 6-7 лет; разработка предложений для создателей куррикулума по иностранным языкам в дошкольном образовании; практические рекомендации для студентов педагогических специальностей.

Внедрение результатов исследований были реализованы при апробировании Модели ОИЯДО в рамках эксперимента, в выступлениях на национальных и международных симпозиумах и конференциях, а также в рамках проектов, осуществленных в ИПН.

ANNOTATION

Straistari-Lungu Cristina, *Pedagogical foundations of language learning in early education*,
Doctoral thesis in pedagogy, Chisinau, 2020

Thesis structure: introduction, three chapters, conclusions and recommendations, bibliography of 195 titles, 11 annexes, 143 pages of basic text, 22 figures, 23 tables. The results were published in 20 scientific papers.

Keywords: learning, early education, language, age optimal learning, linguistic and cultural diversity, child, teachers, educational conditions, design and development, system activities, French language curriculum for children from early age, early education institution.

The field of study: It refers to the general theory of education and addresses the introduction of language learning in early education.

The research goal: was to elaborate the theoretical and praxiological foundations for learning a foreign language in early childhood education, materialized in the Pedagogical Model of learning a foreign language in early education and their experimental validation in order to train the children of 6-7 years of language skills at Pre A1 level, to raise their awareness for linguistic diversity, awareness of interculturality and formation of a positive attitude towards other cultures.

Research objectives: examining educational policies and practices of national and international foreign language learning in early education stage; analysis and interpretation of pedagogical aspects regarding the optimal age for language learning; developing theoretical foundations for learning a foreign language at the stage of early education; establishing educational conditions necessary for learning a foreign language at an early age; developing pedagogical model for language learning in early childhood education; experimental validation of the pedagogical model and methodology of language learning in early childhood education; systematization, analysis and interpretation of experimental results, formulate general conclusions and practical recommendations on language learning in early education.

The scientific novelty and originality the results of the research are objectified by the following values: determining the theoretical and praxiological benchmarks of the learning of a foreign language by children aged 6-7 years; examining the psycho-pedagogical aspects regarding the optimal age of language learning; establishing the educational conditions necessary for the learning of a foreign language at the age of 6-7 years; elaboration of the Concept on LLSET, elaboration of the pedagogical Model and of the LLSET methodology; The curriculum as a tool for implementing the learning of a foreign language in early education; the experimental use of didactic strategies for language learning in early education.

Solved significant scientific problem consists in the elaboration of the pedagogical foundations regarding the design and the realization of the learning a foreign language in early childhood education, materialized in the Pedagogical Model of learning a foreign language in early education, the Conception, the optional Curriculum in the foreign language for the institutions of early education (at the age of 6-7 years) and demonstrated by the functionality the methodology of their implementation.

Theoretical significance of the research consists of: examining national and international educational policies and practices regarding language learning in early education; determining the psycho-pedagogical aspects regarding the optimal age of language learning; elaboration of the theoretical and praxiological foundations regarding the learning of a foreign language in early education; to argue the necessity of learning a foreign language starting with the preschool age in education in the Republic of Moldova; establishing the necessary conditions for the learning of a foreign language in early education; elaboration of the Concept, the pedagogical Model of learning a foreign language in early education; development of the national Curriculum by elaborating an optional Curriculum of learning a foreign language for children aged 6-7 years, formulating scientific conclusions.

Research applied value lies in pedagogical model design and validation of language learning in early education; design and implementation of optional curriculum learning French capitalized on early education stage; recovery plan-term program to learn French for the preparatory group; applying a system of learning activities of a foreign language in early childhood education; elaborate suggestions for curriculum designers start on learning a foreign language at the stage of early education; the recommendations practical use of the investigational results in initial training of teachers in early childhood education.

Research results implementation It was conducted in the experiment teaching through papers at national and international symposiums and conferences, as well as scientific studies in the institutional projects of the Institute of Educational Sciences.

STRAISTARI-LUNGU CRISTINA

**FUNDAMENTE PEDAGOGICE
ALE ÎNVĂȚĂRII LIMBILOR STRĂINE
ÎN EDUCAȚIA TIMPURIE**

531.01 – TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

Rezumatul tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar: 03.09.2020

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Tiraj 40 exemplare

Coli de tipar.: 2,6

Comanda nr.
